

ნაბეჭედი

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

140
2004

№6

68

საქართველოს საპატრიარქოს 100 წლის იუბილეს მიძღვნილი

ნაკადული

საყმაწვილო აქტნალი
 2004 წ. №6

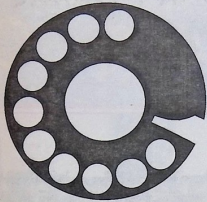
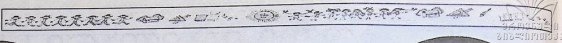
ჩვენი ჟურნალი 1904 წელს სასიქსეჯელო მამულიშვილო მესვეფრობით ჟაისისუბელი ზირვეფი ქართული საყმაწვილო ჟურნალის ნაფუქსრზე ამოზრდეფი. მოგვიანებით მის სახელი შეეცეფეფა ჟე „ზირნერი“ ეწოდეფა, 1990 წელდეფან ეო იფი კვეფე თეფისი ზირუნდეფი სახელით გამოდეფის.

ნომრის შინაარსი

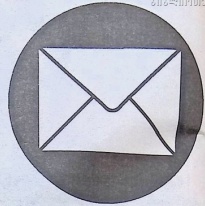
საინფორმაციო სააგენტო „ვაქტი“ -----	2
საუპუნის ტოლი იუბილარი სკოლა -----	3
„ოლოშხერი“ -----	6,22
გონერი ჭიფიფილი – მსტატე (მოთსრობა) -----	7
თამარ ცანავა (მართი თეფნახანი) -----	9
ჩვენ შემხანავოს მნას ვსყავლობი -----	10
როგორ და რატომ ვიზრდებით? -----	12
მსოფლიო კიდით კიდემდე -----	14
ირმა გულანციმ – თეთრი ბელი და ფერადი ყინულოვანი ოგენე (ზღაპარი) -	15
უნდა გაგოცოთ! -----	19
ვის როგორი მნა ავს – (ბუნებოს კარი) -----	23
ვიქტორინა „ჭაუნის კოლოშხებისთვის“ -----	26
ტესტი -----	30
სიცილის გაკვეთილი -----	31
პროსპორლი -----	32

რედაქტორი
 მანანა გულაშვილი

მისამართი: 380008, თბილისი, კოსტავას ქ.14
 ტელეფონები: 93-31-81; 93-18-84.
 ინდექსი: 76157
 ფასი 1 ლარი
 რეგისტრირებულია მთაწმინდის სასამართლო ში

**„ნაქაღვლის“
საინჟინერო
სააგენტო
„შაქატი“**

**ალექსანდრე მეტრეველის
თასი მეათედ გათამაშდა**

წელს მეათედ გათამაშდა სახელოვანი ქართველი ჩოგბურთელის ალექსანდრე მეტრეველის თასი. შეჯიბრებაში 110 ნორჩი სპორტსმენი მონაწილეობდა. თასის მფლობელი დინამოელი გიორგი ჭანტუაია გახდა, რომელსაც თასთან ერთად, პრიზი – ფერადი ტელევიზორი თავად ალექსანდრე მეტრეველმა გადასცა. გოგონებს შორის სხვადასხვა ასაკობრივ ჯგუფებში გაიმარჯვეს გვანცა რობაქიძემ, ნანა ოსიპოვამ, თაკო თოდუამ, ნინო ლაგვილაძემ. ბიჭებში კი ყველას ლუკა ფილფანმა, ზვიად ზაალიშვილმა და ალექსანდრე მეტრეველის 11 წლის შვილიშვილმა, სანდრომ აჯობეს.

ულო მნახველები – კასპის ბავშვთა ფსიქო-ნევროლოგიური პანსიონატის მობინადრეები ეწვივნენ. ბავშვებმა ინტერესით დაათვალიერეს მხატვრის ნამუშევრების გამოფენა, მერე კი სახელდახელოდ მოწვობილ სუფრასთანაც დანაყრდნენ. ქალბატონმა ზაირამ და მისმა მეგობარ-ნაცნობებმა თავს იდეს ამ პატარებზე ზრუნვა. შემოწირული თანხით შექმნილი ტანსაცმელი, ფეხსაცმელი, ტკბილეული და სათამაშოები ზაირა სვიმონიშვილმა თვითონ ჩაიტანა კასპში.

**ოლიმპიური ჩემპიონი
მიუსაფარ ბავშვებზე
ზრუნავს**

კოჯრის ბავშვთა სახლში ერთი წელია მოქმედებს ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონის, მზია ჯუღელის სახელობის კლუბი. ამას წინათ სახელოვანი სპორტსმენი თანამოაზრეებთან ერთად ეწვია კოჯრულ ბავშვებს და საჩუქრად ჩაუტანა თბილშარულები და ფეხსაცმელები.

**კასპელი ბავშვები
მხატვრის სახელოსნოში**

თბილისში ძმები ზუბალაშვილების ქუჩაზე მდებარე მხატვარ ზაირა სვიმონიშვილის სახელოსნოს ამას წინათ უჩვე-

საუჩუნის ბოლი იუბილარი სკოლა

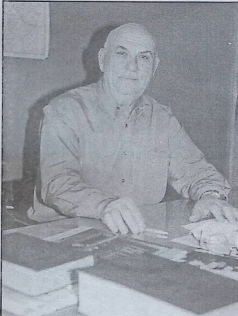
სვერი ერთ-ერთი უღამაზესი სოფელია ზემო იმერეთში, ჭიათურის რაიონში. გონიერებითა და შრომი-სმოყვარეობით განთქმულ სვერელებს ყოველთვის აქტიური წვლილი შეუჭინდათ ქვეყნის აღმშენებლობის საქმეში.

ბევრი მათგანი ცხოვრების დიდ გზაზე იმ ბილიკით გავიდა, რომელიც სვერის საშუალო სკოლაში და-ნიყო. აქაური მასწავლებლების მიერ საგზაოდ გატანული ცოდნა, სიყვარული და სიყუთე ნაიმძღვარეს წინ ამ გზაზე სასიარულოდ სკოლის დამთავრების შემდეგ სვერისა და მის სათემოში შემავალი სოფლების – თვალუეთისა და ცხრუკეთის ახალგაზრდებს.

ახლახან სვერის საშუალო სკოლას 100 წელი შეუსრულდა, ჩვენმა საზოგადოებამ ფართოდ აღნიშნა სა-ხელოვანი სასწავლო დაწესებულების საუკუნოვანი იუბილე. ამ თარიღთან დაკავშირებულ ზეიშმე მნიშვეულ სტუმართა შორის იყო საქართველოს პრეზიდენტი ბატონი მიხეილ სააკაშვილიც, რომელმაც სვერის სათე-მოში შემავალ სოფელ ცხრუკეთში გაატარა ბავშვობა, ამავე სოფლის რბალი გახლავთ პარლამენტის თე-მეჯდომარე ქალბატონი ნინო ბურჯანაძე, ცხრუკეთელია თავად სვერის საშუალო სკოლის დირექტორი, დავანთოსელი პედაგოგი, ბატონი რეზო ბინაძე, ბატონი რეზო 42 წელია ხელმძღვანელობს სკოლას, რომ-ლის ურესდამთავრებულები გახლავთ თავდაცვ. გორის პედაგოგიური ინსტიტუტის ისტორიის ფაკულტეტის წა-რჩინებით დამთავრების შემდეგ რეზო ბინაძე სოფელ ალავერდის სკოლის დირექტორად დაინიშნა. მომდევ-ნო წლებში შემართვად ზედა უსახელის რვანლიანი სკოლის, მერე შობთიერი ცხრუკეთის რვანლიანი სკოლის დირექტორად, 1962 წელს იგი სოფელ სვერის საშუალო სკოლის დირექტორად გადაიყვანეს. ერისხანს ჭიათურის რაიონის გამგეობის თავმჯდომარის მოადგილედ, ჭიათურის პირველ ვიცე-მერედ იმე-შავა, ხოლო 1996 წელს ყვთვად პედაგოგიურ მოღვაწეობას დაუბრუნდა და სვერის სკოლას ჩაუტავა სათავეში. მკაცრ მუღელე, სამი ვაჟიყვანი და ოთხი შვილიყვანი. დაციღოდებულია ღირსების ორდენით.

გასული საუკუნეების მიჯნაზე ჩვენს ქვეყანაში განათლების გა-ერცელებასა და სკოლების გახსნაზე ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება ზრ-უნავდა. სწორედ ამ საზოგადოების არსებობიდან 25 წლისთავე, 1904 წელს სვერის პროგრესულად მო-აზროენე ახალგაზრდობის ინიცი-ატებით სოფელში ერთლსიანი სა-სწავლებელი დაარსებულა, რაც სოფლის ცხოვრებაში უდიდესი მო-ვლენა იყო, რადან მეფის რუსეთის რეაქციული „საგანმანათლებლო“ პოლიტიკის გამო მრავალსაუკუნო-ვანი გმირული ისტორიის მქონე სოფლის მთელი მოსახლეობა იმ დროისათვის წერა-კითხვის უცოდ-ინარი ყოფილა.

რადგან ამ პერიოდში სასკოლო შენობაზე ფიქრიც კი შე-უძლებელი იყო, ერთწლი-ანი სასწავლებელი სასუ-ლიერი პირის, დიაკენ ნეო ცუციერიძის სახლში განთავლდა, მოგვიანებით გახსნილი 3 წლიანი სკოლა 1912 წლიდან ექიმ აბესალომ წერეთლის სა-ხლში ფუნქციონირებდა. 1918 წლიდან სკოლამ 4-ოთახიან ხის შენობაში გა-დმოინაცვლა და სამუდამ-ოდ დამკვიდრდა სოფლის შუაგულში, ლადეო წერე-

თლის ეზო-მიდამოში. 1930-31 წლებში სვერის თემის თავმჯდომა-რის, აწ განსვენებული გრიგოლ ბიქაძის ინიციატივითა და სოფლის მოსახლეობის აქტიური შრომითი მონაწილეობით აიგო დაწყებითი სკოლის 4-ოთახიანი კაპიტალური შენობა, რომელიც 1935 წელს არა-სრულ საშუალო სკოლად გადაყე-თდა, ხოლო 1937 წელს სრულ სა-შუალო სკოლად.

სკოლაში სხვადასხვა დროს მო-ღვაწე ეროენული სულისყვეთებით გამსჭვალული ადამიანები ცოდნასა და ენერგიას არ იშურებდნენ ახა-ლგაზრდობის სწავლა-განათლები-სათვის. დიდი ღვაწლი მიუძღვით ამ საქმეში მრავალი სასიქადლოი ადამიანის შშობლიური სოფლის, ცხრუკეთის მკვიდრს, ოუბილარი

სკოლის პირველ მასწა-ვლებლს ილია წერე-თელს, რომელიც შირა-ნის მზრის სხვა სკოლა-შიც მოღვაწეობდა და მა-ზრის ერთ-ერთი მოწინავე მასწავლებელი ყოფილა, აგრეთვე ბიოლოგიის მე-ცნიერებათა კანდიდატს მხეილ წერეთელს, ალე-ქსანდრე და ერეკია ჩინჩა-ლაძეებს, გრიგოლ ტატი-შელს, ანგია ვაოშვილს, თეოდ ლაბაძეს და სხვა მრავალს.

საქართველოს პრესაში გამოქვეყნებულია

დღიან საშუალო სკოლის გახსნისა, მას ყოველ წელს ათი ათასობით საშუალო 35 მოსწავლეს. სულ კი სკოლის სრული კურსი დამთავრებული აქვს 2438 მოსწავლეს, აქედან უმაღლესი განათლება მიიღო 995-მა.

სკოლის კურსდამთავრებულთაგან ბევრის სიცოცხლე შეიწირა მეორე მსოფლიო ომმა და საქართველოს მთავრობისა და დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლებმა. ამ სკოლაში სწავლობდა ყოფილი საბჭოთა კავშირის გმირი, მოსოეთის სამხედრო აკადემიის კურსდამთავრებული მაიორი კონსტანტინე ცუცქერიძე, რომელიც ფაშისტების წინააღმდეგ გამორულ ბრძოლაში დაეცა ბერლინის მისაღებმეთაირ 1945 წლის 19 აპრელს.

სვერის საშუალო სკოლის დირექტორად რომ დაეინიშნე, მე უკვე მქონდა სკოლის ხელმძღვანელად მუშაობის სეკმაო გამოცდილება, ვიყავი სოფელ კალაურის სკოლის, ზედა უსახელოს რეაწლიანი სკოლის, ჩემი მშობლიური სკოლის, ცხრუკეთის რეაწლიანი სკოლის დირექტორი და ამდენად მუშაობის აწყობა არ გამჭირვებია. პირველ რიგში ჰედაგოგური კოლექტივის აქტიური მხარდაჭერით სკოლის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაჯაროობაზე დავეყნეთ ზრუნვა. გადაწყდა სკოლის ოთხთახიან კაპიტალურ შენობაზე მიშენება-დაშენება, მაგრამ რადგან ეწოს რელიეფი არ იძლეოდა ამის საშუალებას, საჭირო გახდა ქვისა და ხის შენობებს შორის ადმართული 3 მეტრი სიმაღლის ბორცვის მოჭრა-მოსწორება. მას შემდეგ რაც მოიჭრა 3 000 კუბურ მეტრზე მეტი, მშენებლობაც დაიწყო. 1965-66 წლებში პარტიის ჭიათურის საქალაქო კომიტეტის მდივნის, პატიოსანი და ვაჟკაცი კაცის, აწ გარდაცვლილი ბატონ ზურაბ პატრიძის დიდი დახმარებით განხორციელდა მიშენება-დაშენების სამუშაოები, რის შედეგადაც სკოლამ მიიღო 11 საკლასო ოთახი. მაგრამ იმის გამო, რომ 70-იანი წლების დასაწყისში სწრაფად გაიზარდა მოსწავლეთა კონტინენტი (20 საფანისის კლასი 600-ზე მეტი მოსწავლით), ახალი სასკოლო შენობის აგების აუ-

ცილებლობის წინაშე დაედგეთ. ამ საქმეში დიდი მხარდაჭერა და დახმარება გაეცინა ცკ-ს მაშინდელმა მდივანმა, ჩვენმა დიდმა მეგობარმა, აწ გარდაცვლილმა ვიგი ანდრონიკა-შვილმა. ჩვენი სკოლა დღესაც 1982-83 წლებში აგებულ იმ შენობაშია განთავსებული. დღეისათვის გვაქვს 20 სასწავლო საგნობრივი კლას-კაბინეტი 480 მოსწავლისათვის: ესთეტიკისა და მუსიკის, სახეითი ხელოვნების, შრომისა და ხელგარჯილობის კაბინეტები, კომპინირებული სასწავლო მასალიონსო, ავტოსაქმის სწავლების ორი კაბინეტი, სასკოლო მუხეუმი, სპორტული დარბაზი, დია სპორტული მოედანი, გვერნდა ლინგუონის კაბინეტი უცხო ენის სწა-

თვითდინებით შემოვიყვანეთ სწავლაში. სკოლის ექსპლოატაციაში შესვლის დღიდან, 21 წელია, კაპიტალური რეპონტის გარეშე ვინახავთ შენობას. 12 წელია სახელმწიფოსაგან სამუერნეო დანახელებისათვის 10 თეთრიც არ მიგვიღია, ხოლო მშობლებისაგან ნებაყოფლობით შემიწარნირა - 50 თეთრი მხოლოდ ცოცხსა და ტილოს შექმნისთვის კმარა.

გვეამაყება, რომ სკოლის კურსდამთავრებულნი მოღაწეობდნენ და მოღაწეობენ ჩვენი ქვეყნის სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგში. ბერმა მაივანმა თავი გამოიჩინა მეცნიერების, კულტურისა და სახალხო განათლების განვითარების საქმეში.

ვლებისათვის, კიბერნეტიკის კაბინეტი, რადიოყვანში და მრავალი სახის ტექნიკური საშუალებები, რომლებსაც ამ ბოლო წლებში ელექტროენერჯის მომარაგებასთან დაკავშირებული პრობლემების გამო ვერ ვიყენებთ. საერთო ძალებით შევედგეთ სკოლის ეწოს და გარე მიდამოს კეთილმოწყობა-გალამაზებას, გაააშენეთ 300 ძირი ნივჭის ხე, რამდენიმე ათეული და ასეული იფინი, ცაცხეხისა და აკაციის ხე. გარდა იმისა, რომ ამ ნარგავებმა გაალამაზა აქაურობა, ისინი ძლიერი ქარისა და სტიქიისაგან იცავს სკოლის ეწო-მიდამოსაც და შენობასაც.

სკოლის მოსწავლენი ყოველთვის აქტიურად მონაწილეობდნენ და მონაწილეობენ შრომით საქმიანობაში. სასკოლო მიწის ნაკვეთის შემოსვლით სკოლისთვის შევიძინეთ 2 პიანიონი და სატყეოთი ავტომანქანა, (ისე რომ, სახელმწიფოს ბიუჯეტიდან ერთ კამაიც არ დასარჯული),

ასეთი პიროვნება ძალზე ბერია: დემურ ბიწაძე - ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი, ვალდია წერეთელი - თბილისის საოლეო სასამართლოს მოსამართლე, ოლეგ გვეგელსანი - ცნობილი პოეტი და ჟურნალისტი, მურად ბიწაძე, ზოია ბიწაძე, დემურ ბიწაძე, სხვები და სხვები. ბერი ჩვენი კურსდამთავრებული გამოჩენილი მშენებელი, ავტოინჟინერი და პედაგოგია. საერთოდ სვერის საერებულოში შემაგალი სოელები ცხრუკეთი და თვალეთი ცნობილი გამოჩენილი ადამიანებით, გვეყავს 25 მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, აკადემიკოსი, მთელ საქართველოში ცნობილი ვიორგი წერეთლის, ალექსანდრე წერეთლის, მიხაკ წერეთლის, თინათინ წერეთლის, ნიკოლოზ წერეთლის, შალვა ბიწაძის, ანდრია ბიწაძის, ზინადა ბიწაძის, ვიორგი ბიწაძის, დავით ტატიშვილის და მრავალი სხვა დათვალული მამულმშვიდის სახელები. ცხრუკეთში გაატარა ბავშვობა საქართველოს ამჟამინდელმა პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა.

მეც და სვერის სკოლის მიულ ბე დკოლექტივის ძალიან გვაყვარებს ქვეყნის განათლების სისტემაში მიმდინარე რეფორმა. ეხვდათ მის პირველ დაღებთ შედეგებს და მიეხსილებით მათ. პირველ რიგში კი დაწვებითი, საბანო და საშუალო განათლების სერთიფიკატების გაცემაში

ახალ წესს, სასკოლო სახელმძღვანელოების გამოცემა-შერჩევის ახალ პოლიტიკას, საპარლამენტო კომიტეტის ინიციატივას წიგნის კანონის შესახებ. ასევე მისაღწეობელია განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ ჩამოყალიბებული ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნები, რომელიც განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს ანალიტიკური და ჩვეუითი ცოდნის ჩამოყალიბებას, სწავლისა და სწავლების ძირითადი პრინციპების გაუმჯობესებას, განსაღი გარემოს შექმნასა და მის სრულ გამოყენებას განათლებული და დამოუკიდებლად მოაზროვნე მოზარდის აღზრდისათვის, რაც საღდეისოდ მთავარია.

პიროვნების ნიჭისა და უნარის მაქსიმალურად გამოვლენა და განვითარება, თავისუფლად მოაზროვნე და ცხოვრებისათვის მომზადებული თაობის აღზრდა მოითხოვს მაქსიმალურად იქნეს გამოყენებული ცოდნა და გამოცდილება. თუმცა აქვე ისიც აღსანიშნავია, რომ შეიძლება პიროვნებას საგნის მეცნიერული ცოდნა ჰქონდეს, მაგრამ საკლასო ოთახში მოსწავლეებთან არ გამოდგეს, ხოლო ლაბორატორიაში წარმატებული მეცნიერული მიღწევები ჰქონდეს. ამის მაგალითები ძალიან ბევრია. ამიტომ ვფიქრობ, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს სკოლებში ქართულთა ფსიქო-ფსიქოლოგიისა და

მენტალიტეტის შესაბამისი მეთოდურ-მეღადგოვიერი ხერხების დამკვიდრებასა და განვითარებას. დაუშვებლად მიგვაჩნია ასკობრთვი სეგრეგაცია, რასაც შეიძლება საეღადგებლო და გამოუსწორებელი შეღდევი მოკვეყს ქვეყნის ინტელექტუალურ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. სკოლის მეღადგოვის თუ ხელმძღვანელის მუშაობა უნდა განისაზღვრებოდეს მისი ქმედითუნარიანობით, პროფესიონალზმობითა და პატიოსნებით და არა ასკობით.

ჩვენი აზრით, არსებითი მნიშვნელობა არა აქვს, დირექტორი დაინიშნება თუ აირჩევა, სასკოლო ცხოვრების მრავალფეროვნების და სირთულის, მასწავლებლის, მოსწავლისა და შშობლის ფსიქოლოგიისა და მენტალიტეტის გათვალისწინებით, აუცილებლად მიგვაჩნია, სკოლის დირექტორის მუშაობის დროის ხანგრძლივობა განისაზღვროს ძალიან ზოგადი განათლების ვადით მაინც.

სკოლა ურთულესი და მრავალმხრავი საქმიანობის ობიექტია. სკოლის დირექტორმა უნდა იცოდეს ეკონომიკაც, ფსიქოლოგიაც, ადამიანური ურთიერთობებიც, ცალკეულ სასწავლო დისციპლინების სწავლების მეთოდიც, ეთიკაც და ესთეტიკაც, სამართალიც, ქვეყნისა და გარემოს ბუნებრივი და სოციალური პირობებიც. მას აუცილებლად უნდა ჰქონდეს ორგანიზატორული ნიჭი,

მოსწავლე-ახლგამზრდობისა და მეღადგოების სულთერ სამკაროში წვლომის უნარი, დირექტორი უნდა იყოს სამართლიანი, ობიექტური და პატიოსანი, შრომისმოყვარე, მომთხოვნე პირველ რიგში თავის თავისადმი, სამაგალითო და მისაბაძი პიროვნება და არა მარტო თავისი პიროვნებით, არამედ საკუთარი ოჯახით, იმ გარემოცვა და ადამიანებთან ურთიერთობით, რომელშიც იგი ცხოვრობს. მითუმეტეს, როგორც ზოგადი განათლების ერთეულ მინზებშია მითითებული, მოზარდის სრულყოფილი აღზრდა ზომ სასკოლო გარემოში პირი სკოლის დირექტორი უნდა იყოს, ამიტომ საჭიროა დირექტორის კანდიდატურა ყველა ამ მონაცემის მიხედვით ირჩეოდეს, რადგან ყოველდე ადინშნულს ტესტური გამოცდით ვერ შეამჩნებ.

წარმატებული მუშაობა, დაისრებული საქმისადმი სიყვარული, პატიოსნება, სიტყვისა და საქმის ერთიანობა ყველა განათლებული კაცის მანასიათებელი უნდა იყოს. მაგრამ სამისოდ ცოდნასთან ერთად გამოცდილებაა საჭირო, რაც ყველაზე მეტად სკოლის დირექტორს სჭირდება, რადგან სკოლის დირექტორმა ხელოვნება.

რაზო გიწაამ
სვერის საშუალო
სკოლის დირექტორი

საემინელი ოქონალი

ეთერ მეტრეველი

„მე ეთერ მეტრეველი ვარ, თოხბებე წლის სე- ვიანი გოგონა, რომელსაც ძალიან უყვარს მზე- მთვარე, ვარსკვლავები, ქარი, თოვლი, წვიმა... ის მშვენიერება, რითაც უფალმა გულუხვად დაგვა- საჩუქრა აღამიანები და რასაც, სამწუბაროდ, ძა- ლიან ხშირად ვერ ვამჩნევთ.“

მივევარს ოცნება, მინდა სამყარო უფრო კარგი, უფრო კეთილი იყოს, მინდა სივფარული დაფრინა- ვფეს მთელ პლანეტაზე და ბუნდინერებით გაბრწყ- ნებულ თვალდებს ვხედავდე ირგვლივ.“

მინდა აღამიანები უფრო ვფრადღებინანი იყვნენ ერთმანეთის მიმართ. დროულად ნათქვამი კეთილი სიტყვა ხომ ვეფლა ხასწაულზე დიდი ხა- სწაულია ამქვეყნად...“

ერთი სიტყვით, ძალიან ბევრი სურვილი და ოცნება მაქვს, მაგრამ მე ჯერ მხოლოდ 14 წლისა

ვარ და ვეფლავ მეტი, რაც შემიძლია, ამ სურვილებიხა და ოცნებების ლექსად გამოთქმაა.

ლექსი ჩემი სუნთქვაა...“

ახე გვაცნობს თავს ქ. ონის სამულო სკოლის IX კლასის მოსწავლე ეთერ მეტრეველი.

* * *

* * *

დღეს მონარების ქარიშხალმა აძიოილია, დღეს დაფმსივსე შემოდვომის უცრცილ ფოთოლს, ვეღარასოდეს ვეღარ უნასე, ასე მფონია სულ ძალე მოთოეს... დღეს ვიღაც მოდის და მორიდან მელაციცება, ბუნდინერების სღვას მწირდება ოქროს თასებით, ღლალ-ფორუნისაუნს აუციებო ტახტს - უმწირფასეს ათინათებით. მე კი ვიფონებს შემოდვომის მცხეხეზარე ქარებს, უმძისბით რომ სულის მიწვავუნ და მიდღალეუნ და ნაღარს ვაური ოქროს თასებს და ძირფას ტახტებს. არ შემძილია მე მათი მწამდეს. მე უმძისბის ქარიშხალმა აძიოილია, მე დაფმსივსე შემოდვომის უცრცილ ფოთოლს, დაეკლოდები უხასრულოდ - ასე მფონია მწიფე რაა, რომ სულ ძალე მოთოეს.

უქმოდ მიდის ენათებულ სენსხე სექტაკლი. დაეციეზანე კარეა ხანია... და ჩემს როლს მთელი გიტაციებით თამაშობს ვიღაც. ვერ ვმზრობს სიეაღბეს, და უმწირულობს არ უმწრეხეხეხეხე, კულისიებიდან ვუქმრებ და თოთიხეზე მიევირს ჩემი სიმშვიდე... მე ახლა უნდა ვმზანდებოდე, როფორც წესია, და ამის ნაღვლად მეუფელება ღრმა სინანული, მე მებრალეება, უმეღწური მსახიობი, და რეჟისორიც... ვიცი, ჰრომიფრას წარმატება არ უქმრია...

* * *

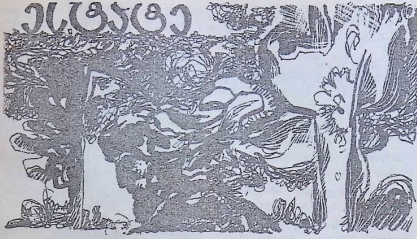
ნაღრისფერი ბილივს მოეუფევა ფრმწითალი ღამე, მარტოაფლება დღისით მუნი საუალი ჭიჭიბი, ვიღაც ამბობს, რომ

ვეღარასდროს ეისილაე მოსულის - არ ვიეფრებ და ვიეტად ეელი... დია სარეუმელთან მოლოდინმა დიდო ბინა, დია სარეულიდან მოიბარება უტხო სიციფე და უცრეუმელ მოლოდინის ეადასაფარად მწუხრის წარებად ჩამორეკავს ჩემი სიცილი... ბრმა ერთუფლებას მანდილივით მოვისევე თაფე, დაეკლოდები შემოდვომის გაცრცილ ფოთოლს. ეგება ვულე მძიმე ნაბიჯით ეადამიბრო, სანამ ახალი ვათოეება თეთრად ჩამოთოეს. ... და ნაღრისფერი ბილივებით შემოვა ღამე, ეანმარტოედება დღისით მუნი საუალი ჭიჭიბი. და თოვლის თეთრი სუღარის ქვეშ მიწას გართმეული ასე ერთუფლად ვეღარასდროს დაეკლოდები...“

* * *

მე ეეკლოდებით და მოლოდინი აღსაუსე არის შიშით და სეედით, თოვლი შემოჭევა უკეე ბილივებს; მინდა თქვენ იფით ახლა ჩემ ვეფრდით. მე ეეკლოდებით თოვსინარი, უმწიფო დღეებს ვაღამე თორთოვლით, თქვენ დაბრუნდებით და თან მოეეეება სეეკლიანი მწე და თეთრი თოვლი. მე ეეკლით, ეეკლით, დღეს მოლოდინი აიფოილია შიშმა და სეეღამ, ვიღაც მიწამღალს სიცოცხლეს ფიქრით რომ ვეღარასდრეს ვიქნებით ერთად.

ესტატე

ბონერი ჭიჭვილი

მხატვარი აკვი თევზაძე

- წიგნს მოვიდე ხელი, თვარა ერმალონის ბიჭითი ილაყუნებ აღმა-ღალმა, - მიჩინებდა ესტატე ბაბუა დღენიდაგ. მის წყინებას თავით მარილის ნავეა შერჩივნა. გამოვიტანდი ჭიჭვიას ნაქონ წიგნს, ჩამოვკადობდი ნივგნის ჩეროში, ძველი ბუხრისთავის ქვაზე და ისე ხმამაღლა ვკითხულობდი, გადმეო თანატოლები რიტაყუნელას თამაშის დროს, წაუკითხავად სწავლობდნენ სხვალით გაკეთილს. სკოლიდან მინც ისეთი ნიშნებით ვბრუნდებოდი, სხვადასხვა მიზნით მტერ-მოყვარეს რომ ვერ გაუმხელს კაცი, სულ წკიაზე ვეიდა ჩემი კლასიდან კლასში გადაყვანა. მეშვიდე კლასამდე ვაჯახიბობდი მასწავლებლებს, ბაბუს და საკუთარ თავს. მეშვიდეში ბოლო გამოცდა ვერ ჩაეპაბე... სახლში დაფურული დაბერუნდი.

- გაგიწვრა გამჩენი, ხომ?! - შემომიბორინა ბაბუამ, ახლად გამოკერილი თოხი ხელუკულმა ისროლა და მარცხენათი, რომელიც პარკირის მარჯვენას ვჯობს, თქვენგან მოწონებული ალაყური მცეცხლა. უკუღმა დატრიალდა ბაბუსეული ესო-ვარემო და ვანიყას მინდორში რომ მწარე ბალს ვხეთქე თავი, უკან მამინდა მოვიხედე, რა მომბრებინებდა-მეთქი.

- ფეხი არ მოიცვალი, მაქ მომიცადე. - მომამანა ესტატე ბაბუამ. საღლა წაედიდი. ხის ძირში

ჩამოვკექი გულზე გასიებული და თვალთ მივაღვენი - შვე როგორ იხარხებოდა საწიშირად შემზადებულ ღრუბლებში. ვინატრე წვიმა, კოყისპირული, ამას წინათ რომ იყო, ისეთი წვიმა. მაგრამ მზემ ისევე მალე შამოიფლითა საავდრო სამოსელი და კვლავ გამოიწინრა ვანიყას კობოტებში. თავი ჩაეხარე. ახლა ჭინაჭყელებს დავაკვირდი, ჩემს ფეხებთან, მიწაზე ცოცხალი ხაზი რომ გაეგბათ და საქმინად დაუკუქუცებდნენ. მალე ისევე ჩამოიქუფრა. ავიხედე. ახლა ესტატე ფვარებოდა მზეს. ორ თოხზე ჩამოყრდობილი მომჩერებოდა. გამომიწოდა ერთი თოხი და უკემხად მითხრა:

- მოვიდე ხელი ამას, მეტი მაინც არაფერი გამოვა შენგან. - წინ გამძღვა ნავგვიანვე ყანისყენ. - საღამომდე ორ სერულს გაეიტანო, - უკანმოხუხდავად მესროლა, და მის ხმაში ძველებურად თხოვნა კი არა, ბრძანება ისმოდა. „უარესი მეკუთნის“, - ეფიქრობდი გულჩაწვეტილი და ბალახშიძალეხულ მიწას დაბოლილი ეჩორენიდი. რადანცინიად ესტატეც აჯოჯოხებებდა თავის ხასიათს. არაიალვებულს ფიქრებს ისე მიეუხედი, თითქოს ხმამაღლა ეთქვას: „რავა დაეაჩასოვრე ხელი ამხლა ბიჭს; სხვა დროს მეტი ეკუთვნიდა, ვერ გაიმიტე; ახლა რა ვანდაბა მეტაკო; მერე რაფყრი დიდგულაა.

მოთხრობა

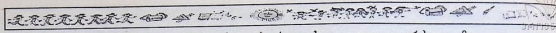
ნახე, რამდენ ხანს იქნეს ჩემზე გულმოსული; სულ მამამისის ხასიათი აქვს ამ ერიოსთავს“.

ერთი სერული ისე გავიტანეთ, ხმა არ გავვილია. დროდადრო ქურდულად გვაპარებდით ერთმანეთისაკენ მზერას.

ყანის თავში ჩამოვდა ესტატე, თუთუსს მოუკიდა.

- დაეკეტი, ბაბუა, მუხლი მოაატყვე, - მითხრა თოხის ტარზე ჩამოსვეწებულს და მეკუნიებით გაევიდა. მისი ღიმილი წელანდელ მზეს ჰგავდა, ღრუბლებიდან რომ ძლივს დაადღწია თავი. მერე მზერა მომპარდა. ყინული გამანდარიყო. გული ამიჭყვდა. ცრემლი მომევიდა. მარტო რომ ვყოფილიყავი, ვიტარებდი ალბათ. მინდოდა მივეარდნილიყავი და ჩაეხევიდი, მაგრამ ეს რომ გამეკეთებინა, ვეღარ შეეცავებდი შვინიდან მომსყდარ ნადევლს, მსოლოდ ტირილით რომ მოიფივნებს კაცი. ისდა მოეახერხე, გვერდით მიეუკექი და მიწას ჩაეაშტყრიდი. არ მინდოდა ჩემი ცრემლით დაბინდული თვალები ენახა. მოხუცმა იმ ხელთი, რომლის კვალი თბდა ვერაც მანდა სახეზე, ამა ჩამომფარცხა. ამას კი ვეღარ გავუძელი და სასწაული შეკავებულმა ცრემლებმა თავისი გზა ენახა. სახე მუხლებში ჩაემაღლე. ესტატემ მადროუა, სანამ გულს მოვიოხებდი.

- ყური მათხოვდი, - ისე დაიწყო, ჩემგან არ გამოუხედავს, - შენ ვერ ბავუე ხარ, თავსავარი ოქრო გაქვს ხელში. ეს ოქრო - დროა! ოქრის ჭკუით უნდა მოხმარა, თუ არა, ისე შემოგფეცქვენება, უკან მოხედვას ვერ მოასწრებ. არ მინდა, ცხოვრებამ დაეჯახოს. შენთვის ვამბობ და ქვეყნისთვის, ბაბუა, თორემ ჩემთვის კია ხანია, შემზადილი უნდა ჰქონდეს კაცს თოხი ფიცარი. არც ის ვარაგა, მიუწვლიმელს შეეპირინო, მითვარია ადამიანი იყო, იცოვდ სიტყვისა და საქმის ფასი. ისე, რასაც ვაკეთებ, კარგად გააკეთე

და ეგაა. ღმერთმა აცხოვროს ბაბუა ჩემი ქველი. კაცს თუ სიტყვას ეტყოდა, მოვედებოდა, მაგრამ შეასრულებდა. ის რომ ჩოხას შეკერადა, თუ!.. ახლა მამაჩემს არ იყითხა?! მასეთი მჭვედელი სად იყო! რობაქოს დაძლიან წაღდს თუ ნაჯახს, ცელს თუ ნამაგას ხელიდან სტაცებდნენ ერთმანეთს ჩხარის ბაზარზე, აბა!

არაფერი მიპასუხნია. წამოვდექი, ბროწეულის საქარში შედგმული თუნგულა გამოვიღე, - დალიე-მეთქი, - გავუწოდე. ვჯერ შენ გეკუთვნისო, მანიშნა. მოესვი, მერე ცოტა მიწაზე გადავდარე, როგორც ბაბუამ იცოდა. მიხუცმაც მიოვლა წყურვილი. დოქს ლევის ნემსო დაახურა და კვლავ საქარში შედგა.

თონხა ისევ უხმოდ გავაგრძელოთ.

„საოცარი კაცია ესტატე ბაბუა, - ვფიქრობდი ჩემთვის. - ქველი და რობაქი მომაგინა, თავისთავზე არაფერი დასცდენია. არადა, ასეთი ოსტატები სადღა არიანო, - ასე თქვა მუწუმიდან მოსულმა კაცმა. შარშან ბაბუას ნახელავა ქამარ-ხანჯალი და ვერცხლის სასმისი რომ წაიღო. ამ ბოლო ხანს გასივდა კაცი გულზე, ვუღარაფერს აუეთებს. არც ხელი უჯერებს, აღარც

თვალი უკრის ძეველებურად. ხულაში ხშირად შედის, გადაფერისხავს მტვერს, გაწმენდს ხელსაწყოებს, ცოტა ხნით ჩამოჯდება, იმ სიმღერასაც წაილიღინებს, მუშაობისას რომ იშველიებდა. უადგილო ადგილას გაუწყვება ხმა. მერე ეშმაკს შეაფურთხებს, სიბერის მომგონს დასწვევლის და გარეთ გამოდის. ამ დროს იმაზე ხნიერი და მოტეხილი გვეგობათ, ვინემ სინამდვილემია. მსებრმაიოყრილი და მობუზული ჩამტყრება მიწას, თითქოს რაღაც დაეცნებულის გახსენებას ცდილობს, მერე უცებ მშმაკს გამშლის, წელში გასწორდება და, წლებში ჩამოფერითხაო თითქოს, წინ ისევ თვალმოჭუტული ჩემი ბაბუა, ნამდვილი ესტატე დგას“.

მეორე სერევი რომ ავათავეთ, მზე შინდონის მთაზე ჩამოჰგდარიყო. ცოტა ხანს დაღლილი კაცივით იყურა იქიდან, მერე თვალი ჩაუკრა სოფელს და გაუჩინარდა. წყაროზე ხელ-პირი დაევიანეთ, თუნგულა ახალი წყლით აუავსეთ და სახლისაკენ გაეწიეთ.

საურბე გზაზე ფეხმძიველი, ტასოლტანა გოგო მოპოიჯებდა. ქარს თავის ჭკუაზე აუყოლიებინა მისი გრძელი თმა და მოყლე კაბა. ვერ ვიცანი ასე შინაურულად ჩაცმული უცხო გოგო. მანაც დაიჭირა ჩემი დაფინებული მწერა. თვალი მომარინდა და ღობის გასწვრივ ჩარიგებულ ტირიფებს ნაწყენით რაღაც წაუბუზღუნა. მერე ისევ მომხედა და კვლავ ტირიფებს ჩააცივდა.

- დამეწე, ბაბუა, პირი და წამოდი. ამ საურბე გზას მაღე სამანქანოდ გადააკეთებენ და მაგისთაინები აივლ-ჩაიცილიან?! - შემაფიხილა ესტატემ. კი ვიცოდი, გზას ბევრი ამველ-ჩამველი რომ ჰყავს, მაგრამ იმ უცხო გოგოს ევლო, ძალიან მიწნდიდა. წელმოწვევტილი-

ვით გავაგრძელე გზა. ესტატე ჩემკენ მობრუნებულყო, თონხე ორივე ხელთან ერთად ნიკაპიც ჩამოეყენებია და სახეზე დიმილმეყენული იყურებოდა. ვერ მივხვდი, მე მომწერბოდა თუ ბინდომალბებულ სოფელს ჩასციებოდა. წინ ავესვეტე. ყურადღება არ მოუქცევია, ალბათ მისმა ბებრულმა ბუხსიერებამ წლებმწარებელი, გულის კანჭულში ჩარჩინილი ტკბილი მოგონება ამოატეხტევა და შიგ გაეჩხირა.

- ბაბუა, ვისა თუ იცი, ის გოგო? - კითხო გაუბედავად.
- აა! - უხაროდ შემომხედა მოხუცმა. - პოო! ის გოგო? ბაბილინას შვილიშვილია, ლულუკა, წელს არდადეგებს ჩემთან გაატარებსო, ბებიაძისმა.

- აააა!
- მოგეწონა, თუ?
- არა, კაცო, ისე...
- ისე შეიძლება, მარა შენისთანა თონხითარეკებული ბიჭისთვის არ ეცლება მაგას. ბაბილინასაც ბევრი უპარაყავდა თვალბს, მისი ხათით მეც წამდაუსუმ ვისწორებდე ქოჩორს.
- მერე?

- მერე ჩემი ქოჩორის სწორებაში დიმიტრიმ სამხედრო სასწავლებელში დაამთავრა, ჩამოვიდა სოფელში აფიცრის ფორმაში გამოწყობილი, სტაცა ხელი ქურციკვით გოგოს და მეორე კვირას ქორცილში მივიპატიეთა. ასეა, - ამოიხენემა ესტატემ. თონხი ყუით და ჭკრა მიწას, დაღამებულაო, თქვა და სახლისკენ წაღასღასდა.

მთელი დამე არ მიძინია. ამოვივდე თავქვემ ხელები და ვფიქრობდი იმ გოგონზე, ლულუკას რომ ემახდნენ, სარეკასვით თვალბი რომ ჰქონდა. შიშველ ფეხსიგულბს რომ აჩვევდა სოფლის შარაგზას...

ცის იმ ნაწილზე, ჩემი ფანჯრიდან რომ მოჩანდა ღრუბლებს შორის, ერთი ვარსკვლავი ყაფარდა, სხვა დროს ყურადღება არ მიმიქცევია, ახლა სულ სხვანაირად უსკამებდა ის დალოცვილი.

ერტი თქვენგანი

თამარ სანაპა

ვალში მონაწილეობისთვის, დიპლომი ვეროკაემპრის წარმომადგენლობის მიერ საქართველოში მონაწილე გამოფენაში მონაწილეობისთვის, სახელწოდებით „ჩემი თვალთ დანახული ვეროპა“, გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისარიატის დიპლომი გაეროს ლტოლვილთა მსოფლიო დღესთან დაკავშირებით გამართულ გამოფენაში „როგორ წარმოვიდგენათ იყოთ ლტოლვილი“ მონაწილეობისთვის, დიპლომი არქიტექტურის დღისადმი მიძღვნილ გამოფენაში მონაწილეობისთვის...

- თამარ თოჯინებმა როდის გაგიცნეს?

- 3 წლიდან ვხატავ, ჯერ პასხით ვხატავდი, შემდეგ გუაშით. თოჯინებს რაც შეეხება, თავისუფალ დროს, არდადეგების პერიოდში ვქმნი მათ. უფრო მეტად ხატვას მივყვები, ისე კი, ხანდახან ალბიაცებებს ვაკეთებ, მასალად ძირითადად გამჟმარ მყენარებებს, ფერად ხელსაწმენდებს, ქსოვილებს ვიყენებ. მაქვს „ნატურის ხეები“ ვარდის ფურცლებისაგან, ვერადი ნატურებისაგან, ჩემი ხელით შექმნილი პატარ-პატარა სხვადასხვა სათამაშოებისგან. ამ ყველაფერს ჩემი ფანტაზიით ვქმნი.

- პირველი სერიოზულ წარმატებას როდის მიღწიე?

- 9 წლის ასაკიდან დაივიარე ელენე ახვლედიანის სახელობის ბავშვთა სურათების გალერეაში. აქ მოწყობილ მრავალ გამოფენაში მიმიღია მონაწილეობა. ჩემი პირველი წარმატებებიც სწორედ აქედან დაიწყო. გალერეაში ჩემი მასწავლებლები მხეკალა ბერძენიშვილი და თამარ ჯინგაძე იყვნენ, მოგვიანებით ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის

მეორე სამუსიკო სკოლის ხატვის ჯგუფში გაავარტყელ სწავლა და აქაც ქალბატონი მხეკალა მასწავლის.

- ყველაზე მეტად რისი ხატვა განიჭებს შემოქმედებით სიხარულს და რით მუშაობ?

- უფრო პენსაჟების ხატვა მიყვარს, მაგრამ სკოლაში ხშირად ამა თუ იმ თემას ვეძალევი და მაშინ სხვადასხვა ჟანრში ვხატავ. ძირითადად გუაშით, სამხატვრო ცენტრს პასტელებით ვმუშაობ.

- შეეცემა, რომ მუსიკალური ნიჭითაც ხარ დაჯილდოებული...

- ორი წლის წინ დაკამათარე დაეთი ანდლეულის სახელობის მე-14 სამუსიკო სასწავლებელი ფორტეპიანოს განხრით. ახლა კი ხალხურ მუსიკას ვეუფლები, ბაბუაჩემის, კაპიტონ ცანაგას მიერ შექმნილ საკრავებზე ვსწავლობ დაკვრას.

- „ახალგაზრდა ლიდერები თბილისისათვის“ საკრებულოში რას საქმიანობ?

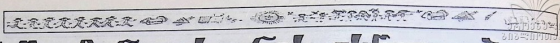
- ვატარებ სხვადასხვა სახის გამოფენებს. ახლანან მოვაწყვეთ უფლდამო ბავშვთა ნახატების გამოფენა. თოჯინების გამოფენაზე კი ჩვენი ნაშუქვრებით წარვდგეით. ჩვენი საკრებულო ჯერ ერთი წლისაა, გეგმები მრავალდ გვაქვს, მომავალში ბეერი საიტერესო და სასარგებლო საქმის გაკეთებას ვაპირებთ და ვანახობ.

გივი ფორესა.

არქიტექტორთა კაემპრის საგამოფენო დარბაზში რამდენიმე დღეს მიმდინარეობდა თბილისის მონსწავლე ახალგაზრდობის საკრებულოს ინიციატივით მოწყობილი თოჯინების გამოფენა „ბავშვის მეგობრი“. დღეს გვინდა ამ უჩვეულო ვერნისაჟის ერთ-ერთ მონაწილეზე, თამარ ცანაგაზე ვესაუბროთ.

თამარი თბილისის 140-ე საშუალო სკოლის მეცხრეკლასელია. მრავალმხრივი ნიჭით დაჯილდოებულ შემოქმედ გოგონას არა ერთ გამოფენაში, ხელოვნების ფესტივალსა თუ კონკურსში აქვს მიღებული მონაწილეობა, მის წარმატებებზე კი ის მრავალრიცხოვანი სიგელები, დიპლომები თუ მედლები მეტყველებს, რომლებიც სათუთად ინახება ცანაგების ოჯახში. ჩამოთვალეთ ამ ჯილდოებს: დიდუბის მონსწავლე ახალგაზრდობის სასახლის დიპლომი „მოსწავლეები - 2003“, დიპლომი „სახვითი ხელოვნების მესამე საყმაწვილო ფესტივალი „თბილისის ზღვა - 2002“, დიპლომები საერთაშორისო ფესტივალ - კონკურსში მონაწილეობისთვის, რომელიც მოსკოვში ჩატარდა. სახელწოდებით „ბავშვები ხატავენ მოსკოვს“, კაიროში გამართულ ინტერნაციონალურ ფესტი-

ჩვენ შერევის უნა ვსნაჯრობით

თბილისში მ. გრუმეისის-სახელობის პირველი უკრაინული სკოლის შექმნა საქართველოს და უკრაინის ოდინდელი მეგობრობის კიდევ ერთი გამოვლინება გახდა. ეს სკოლა დღეს დგებულის ქ. №8-ში, 150-ე სკოლის შენობაში მდებარეობს.

პირველ წელიწადს სკოლას ცამეტმა ბავშვმა მიამურა, ამჟამად კი აქ ოთხმოცამდე სხვადასხვა ეროვნების მოსწავლე იღებს საშუალო განათლებას. დაწყებით კლასებში გოგო-ბიჭები ქართული ენის გარდა, ყველა საგანს უკრაინულ ენაზე ეუფლებიან. ქართული ენის სწავლება მიმდინარეობს ქართული სკოლის პროგრამით. სკოლაში პედაგოგების სახით მოწვეულნი არიან საქმის უბადლო ოსტატები, რომლებიც სიყვარულითა და მზრუნველობით უნერგავენ ბავშვებს ქართული და უკრაინული ენების სიყვარულს, ესაუბრებიან ორი სახელმწიფოს მეგობრულ დამოუკიდებლობაზე და ამ ურთიერთობის მნიშვნელობაზე. სკოლის ჩამოყალიბებაში დიდი წვლილი მიუძღვის მის ამჟამინდელ დირექტორს ქალბატონ ანა მატვეევას, რომელსაც მხარში უდგას სასწავლო ნაწილის გამგე ქალბატონი ეკატერინე წულაია.

სახელმძღვანელოებითა და რეკულებით სკოლას სპონსორი უზრუნველყოფს. სკოლაში ფუნქციონირებს კომპიუტერული კლასი, არის საჰაერაო ვაგულებიც, რომლებსაც ხელმძღვანელობს პედაგოგი მალხაზ კურტანიძე. სკოლასთან არსებულ თეატრალურ სტუდიაში მრავალი ნიჭიერი მოსწავლეა გაერთიანებული. სტუდიაში ისინი ეუფლებიან უკრაინულ ცეკვებსა და სიმღერებს, დგამენ სპექტაკლებს. თეატრალურ ხელოვნებას ბავშვებს სკოლის პედაგოგი ქალბატონი მარტინიშვილი აწვდის.

სკოლის დირექტორი ქალბატონი ანა მატვეევა მზად არის უკრაინული ენის შესწავლის ყველა მსუ-

რველს დაეხმაროს და უნაგაროდ, სიამოვნებით ამცადინებს დიდსაც და პატარასაც.

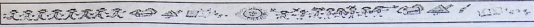
სკოლას ხშირად სტუმრობენ კულტურის და პოლიტიკის გამოჩენილი სახეები. დიდ ზრუნვას იჩენს სკოლაზე უკრაინის საელჩო საქართველოში. სკოლის მოსწავლე-მასწავლებლები ძალიან ემადლიერებიან საქართველოში უკრაინის ყოფილ ელჩს ბატონ ს.ე. ვოლოკოვეცკის, რომელიც, ვიდრე ჩვენს ქვეყანაში მუშაობდა, ყურადღებას და მზრუნველობას არ აკლებდა მათ. სკოლას მჭიდრო კავშირი აქვს თბილისის უკრაინულ დიასპორასთან. უკრაინის განათლების სამინისტრო თბილისის უკრაინული სკოლის კურსდამთავრებულებს საშუალებას აძლევს უკრაინის უმაღლესი სასწავლებლების უფასო განყოფილებაზე გააგრძელონ სწავლა.

თუმცა სკოლას მრავალმხრივი ხელშეწყობა აქვს როგორც ადგილობრივი, ისე უკრაინის ხელისუფლებისგან, ერთი პრობლემა მას დღემდე აწუხებს. საქმე ის არის, რომ სკოლას საკუთარი შენობა არ გააჩნია, რაც კოლექტივს სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის თანამედროვე მეთოდების შესაბამისად წარმართვაში უშლის ხელს და დამატებით სირთულეებს უქმნის. მაგრამ ჩვენს ორ ქვეყანას შორის არსებული კეთილი ურთიერთობა სკოლის პედაგოგიურ კოლექტივს იმის იმედს აძლევს, რომ ეს საკითხიც მალე მოგვარდება და მაშინ შესაძლებელი იქნება ყველა ჩაფიქრებული სიახლის დაწერვა.

6. ზარმუხა

გრუმეისის სახელობის №1 უკრაინული სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

წაბმთგიდგნთ თბილისის მ. გრჟშეფსვის სასკოლბმის №1 უკრბინოლი სკოლის მისწავლოთა შებმქმეღმას

ბატარბ ბიჭის ფიქრები

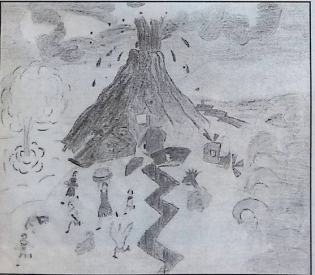
გასაფხულის მშენიერი დილა იყო, ნელ-ნელა ბი-
დღებოდა. ქუჩბში 11 წლის ბიჭი ფეხის თრევით მი-
ბბიჯებდა, რბადც ჩაფიქრებული იყო, გაკფურებდა

ქუჩბს და ჩამბავალ
მზეს. მარცხნივ
მიუხვია და და-
ადგა მბაწმინდის
გხბს, ნელ-ნელა
ნბბიჯებს უმბბტა
და სადბაც 20
წუთში მბაწმი-
ნდის პბთეონში
აღმბჩნდა.

ჯერ ვაფბ-ფშბ-
ველბს საფულბთბნ გაჩერბდა, შებმღვ ვეულბ მწერლის
საფლბვი შებობიბრბ. გბდბხედა საკუთბრ ქბლბქს და
გული სბთბბითი აეესო: - „რბ ლბმბზბ ჩემბ ქბლბქი,“
წბრმბთქებ ხმბმბდლბ, შებავლო თვბლი ულბმბზეს ბუ-
ნებბს და ფიქრბ: „ბედნიერი ვბრ, რომ ვბრ ქბ-
რთველი, ბედნიერი ვბრ, რომ ვბრსებბბ და გბკფურებ
ბმ ულბმბზეს ცბს, მესმბს ჩბტებბს ჭეჭეჭი და მდი-
ნბრბს ჩხრბილი, მბდლობბ ღმერბს, რომ შებბგრბნო-
ბბნბ ჩემბ სბშშობლოს სბყვბრული.

ნბბბ კურბბანიბმ, VI კლბსი.

ნელი სულბბბნობბ, VII კლბსი

ჩემბ სბქბრთველო

მიყვბრ სბქბრთველოს ბუ-
ნებბ, გბდმწვბნებული მბბ-ბბრბ,
ულბმბზესბ სოფლებბ, ავევე-
ბული ტყეებბ და მბთბ ბბნბდბრბ
ცხოველებბ. მიყვბრ სბქბრთვე-
ლოში მცხოვრებბ თბბლი ადამბ-
ბნებბ და მეც ბმ ადბმბბნებბს ნა-
წილი ვბრ. მეც ხბმ ბქ დბვიბბდე,
ბქ ავიდვი ენბ და პბრველი ჩემბ
სბტყვბ იყო - „დებბ! რბც დბ-
კბეშბრებულბ დებბ ენბსბნ.

მიყვბრ სბქბრთველოს უქველებბ ბსტორბბ, ლბტე-
რბტურბ, ფერწერბ, მუსიკბ და ზურბთბმბბდგრებბ. მბ-
ლბბნ მბმწონს, როდესაც მესმბს ქბრთველი ხალხური
მუსიკბ.

ჩემბ სიცოცხლე ფუჭბ იქნებბ სბქბრთველოს გბრეშე-
ბბნბმლ ხბჩბბზურბში, VII კლბსი.

სბქბრთველო - ჩემბ სბყვბრული

ჩემბ ბბტბრბ სბქბრთველოც, ჩემბ ლბმბზბ, დღეს
შენ გბჭბრბ, შენბ კბ ადბრბვის ესმბს, მბნდბ მოგე-
შველო, მოგეხვბთ და გბთბზბ, რომ შენ ჩემს გულბმ
ბსე მყბრბდ გბიდგე ფეცი, რომ მე შენ მიყვბრბზბრ, მი-
ყვბრბ შენბ სოფლებბ, მელოდური სბმღერებბ, რო-
მლის მბსმენბსბს სული აფერბთებბნდებბ ხოლომე. მი-
ყვბრბ ბეელი თბბლისბ. თბვისბ ბიენებბთ, ნბრბივბლ და
რბფე. ბმწვბნებული მბბ-ბბრბ, მიყვბრ სბყბრთველოში
მღებბრე ჩემბ სკოლბ, ვეულბ მბსწავლებლებბ და კბთბ-
ლშობბბლი დბრეუქტორბ, მბმბდიმბრბ კლბსელებბ და
მბიელი ქბრთველი ხალხბ.

ზლბბბსლბბბ შშეც, VIII კლბსი.

რბ არბს ცხოვრებბ?

მე ვფიქრობ, რომ ცხოვრებბ ადბმბნბს გბმოცბდბ.
მბგბლითბდ, ვეტრბნებბმბ გბმოცბდ ჩბბბბრეს და ბსე წა-
ვიდნენ ბმ ცხოვრებბდბნ. მბთ შებლებს, შებლიმებლებს,
ტბრბლის მბგებრბდ უნდბ უზბრბდებ რომ მბთბ მბმებბ
და ბბბუებბ ბსე ღბრსეულბდ მოკედნენ. სბყვდილი გბმბ-
რჯეებბს ნბმბნბბ, ბმბტბმ რომ, შენ შენბ გბკფეე და
შკვე ცხოვრებბს ბზრბ აღბრ ბქეს. უბზრო ცხოვრებბს
სბყვდილი სჯობს, რბდგბნ გბმბრჯეებული ხბრ და მეტე
გბმბრჯეებბს მბპბვეებბს ბზრბ აღბრ ბქეს. სბცოცხლე
კბრე რბმბბ, ცოტბს მბბნც გბურბთბბ, მბგრბმ როცბ
გბბზრდებბ, ბებრბ მუშბობბ დბკჭბრდებბ, რომ პურბს
ფული ბმწოვი დბ როცბ მბზუცდებბ, მბმბნ შენბ შებ-
ლებბ და შებლიმებლებბ მბკფეეობბ.

ბრბბლი ზბრბბშენბმ, VII კლბსი.

ჩოგოხი და ჩაკომ ვიზხედებით?

არასდროს დაფიქრებულხარ, რატომ ვიზრდებით? ან რატომ არის, რომ ზოგი უზარმაზარი იზრდება, სხვა კი ტანმორჩილი რჩება? ზრდის საიდუმლო დაფარულია უჯრედებში, ჩვენი სხეულის უცვლერეს ნაწილაკებში, რომელთა ზომა მილიმეტრის მეოცედს არ აღემატება. სამაგიეროდ ამ უჯრედებს საოცარი თვისება გააჩნიათ - მათ შეუძლიათ საკუთარი ორეულები შეან. უჯრედების შიგნით ჯერ გენების ყოველი ადამიანის განვითარების საიდუმლო კოდების კობირება ხდება, მერე კი, გაყოფა, ერთი უჯრედიდან ჩნდება ორი, ორიდან - ოთხი, ოთხიდან - რვა... და აი ასე იზრდება ადამიანი.

ვიდრე ბავშვი ჯერ კიდევ დედის მუცელშია, მისი უჯრედების გაყოფა ფანტასტიკური სიჩქარით მიმდინარეობს. სულ თავიდან მომავალი ადამიანი ერთადერთი კვრცხუჯრედისგან შედგება, დედის მუცელში გატარებულ ცხრა თვეში კი 50 სანტიმეტრის სიგრძის ჩვილად გადაიქცევა. ეს მის თავდაპირველ სიდიდესე 10

000-ჯერ მეტია. ერთი წუთით წარმოიდგინე, რა სანახაიე იქნებოდი, ასეთივე რეკორდული ტემპებით რომ გავგვრძელებინა ზრდა. თუ ვთქვათ, ახლა შენ 1 მეტრის და 40 სანტიმეტრის სიმაღლის ხარ, მაშინ ერთ წელიწადში შენი სიმაღლე 19 კილომეტრს მიაღწევდა!

საბედნიეროდ, მას შემდეგ, რაც ადამიანი ქვეყანას მოველინება, მისი ზრდის ტემპი საკმაოდ ნელდება. საკუთარი პირველი დაბადების დღისთვის ბავშვები საშუალოდ 80 სანტიმეტრამდე იზრდებიან, მერე კი 11 წლამდე წელიწადში დაახლოებით 7 სანტიმეტრს იმატებენ. მთელ ამ პროცესს ზრდის პორმონი - სომატროპინი არეგულირებს. ამ ნივთიერებას ტვინში განსაკუთრებული ჯირკვალი - პიოფიზი გამოიმუშავებს, სისხლს კი იგი მთელ სხეულში გადააქვს და უჯრედებს ზრდის ბრძანებას აძლევს.

ბრძანებას რომ მიიღებენ, სხეულის სხვადასხვა ნაწილები არათანაბარი სიჩქარით იზრდებიან. მაგალითად, ჩვილს პირველი თვეში თავი იზრდება. და ეს გამართლებულია. ბავშვი ხომ გაჩენის უმალ იწყებს ირგვლივ არსებული საგნების გაცნობას. მერე ბგერათა ნაკადში ადამიანის ხმის გარჩევასაც სწავლობს. ყოველივე ამისთვის კი საჭიროა დიდი ტვინი, ჩვილის ფეხებს ამ ეტაპზე არც ისე დიდი მნიშვნელობა აქვს, ამიტომაც მათი განვითარება ოდნავ მოგვიანებით იწყება.

თეთრმეტი წლისთვის ბავშვების უმრავლესობა 1 მეტრისა და 50 სანტიმეტრის სიმაღლეს აღწევს. და აი იქ იწყება ზრდის მველანზე ამადლევიკული ეტაპი.

ზრდის პროცესის კონტროლი ამერიიდან სქესობრივ პორმონებს ევალებათ. გოგონები და ბიჭები სწრაფად იმატებენ სიმაღლეში - ბუერი მათგანი წელიწადში 10 სანტიმეტრზე მეტსაც კი იმატებს.

10 წლის ასაკში ბიჭები გოგონებს „წინ უშვებენ“, შეიძლება ამ ასაკში გოგონებმა თითქმის მთელი თავით გაუსწონ თანატოლ ვაჟებს. გოგონებში „ქალური“ პორმონი არეგულირებს ძვლების სიმაგრეს, რომლებიც მომავალი სხეულის „კარკას“

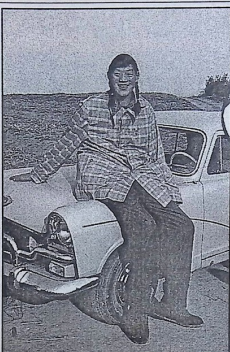

2 მეტრისა და 72 სანტიმეტრის სიმაღლის ამერიკელი რობერტ უადლოუ ჩვენი პლანეტის ვველანზე მაღალი ადამიანი იყო.

ვეელანზე პატარა ადამიანი. ინდოელი გულ მუჰამედი, 57 სანტიმეტრის სიმაღლისაა.

ქმნიან, ბიჭვებში კი „მაშაკაცური“ პორმონი ტესტოსტერონი ფინიკურ მალას მატებს და ხელს უწყობს კუნთების ზრდას. მაშინ რაღა ხდება, როცა ორგანიზმის პორმონებით მომარაგება ირღვევა? ასეთ შემთხვევაში შეიძლება ადამიანი გოლიათად იქცეს, ისეთად, როგორც 2 მეტრისა და 72 სანტიმეტრის სიმაღლის ამერიკელი რობერტ უადლოუ იყო, ან ინდოელი გულ მუჰამედით პატარა დარჩეს, რომელიც მხოლოდ 57 სანტიმეტრამდე გაიზარდა. საბედნიეროდ, ექიმებმა უკვე ისწავლეს ზრდის ამგვარი დარღვევების მკურნალობა.

ერი თევზი და წყალხმელეთა ცხოველი მთლილი სიცოცხლის მანძილზე იზრდება. კიბოები, მაგალითად, „ნახტომებით“ იზრდებიან, ამისათვის ისინი დროდადრო ჯავშნისაგან თავისუფლდებიან და იზრდებიან, ვიდრე ელასტიური გარსი ხელახლა არ გაუმავრდებათ. ისეთი ცხოველებიც არსებობენ, რომლებსაც სხეულის დაკარგული ნაწილები ხელახლა ეზრდებათ. მაგალითად, სალამანდრებს სულაც არ აწუხებთ თათების მოწვევება, მათ ხომ სულ მალე ასეთივე თათები ეზრდებათ. მტკნარი წყლის პოლიპებს კი არც მაშინ გაუფუჭდებათ გუნება-განწყობილება, თუ მათ ხორცის საკვებ მანქანაში გაეატარებთ, საქმე ის ყოფილი ცხოველებით ცხოვრობს.

საინტერესოა, ცხოველები როგორღა იზრდებიან? თითქმის ისევე, როგორც ადამიანები, თუმცა ზოგი განსხვავებაც არსებობს. მაგალითად, ჩვენ დაახლოებით 22 წლამდე ვიზრდებით, ბე-

ჩინელი მენ ფულანი 2 მ. და 48 არის, რომ ამის შემდეგ მათი სიმაღლის გაიზარდა და მსოფლიოში ყველაზე მაღალი ქალი განაწილი დამოუკიდებელი სრულყოფილი ცხოველებით ცხოვრობს.

ზხრის სირქაჩე

ბიჭვები

ასაკი	0	2	4	6	8	10	12	14	16	18
სმ-ში	52	88	106	118	130	142	152	166	175	180

გოგონები

ასაკი	0	2	4	6	8	10	12	14	16	18
სმ-ში	52	86	104	118	130	144	154	164	167	168

8 წლამდე გოგონები და ბიჭვები ერთნაირად იზრდებიან. მერე გოგონები უსწრებენ, სამაგიეროდ 14 წლის შემდეგ ისინი ნაკლებად იმატებენ სიმაღლეში, ბიჭვები კი აქტიურად იზრდებიან 18 წლამდე.

მსოფლიო კიდით კიდემდე

გერმანია

სკოლა ერთადერთი პოზიტივისთვის

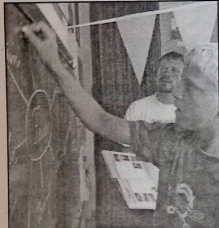
ჩრდილოეთის ზღვის პუნების კუნძულის საიხლოვეს მდებარე ყრილი დამბებით დაკულ ამ ციციკნა კუნძულზე სულ 19 ადამიანი ცხოვრობს, მათ შორის ერთადერთი სასკოლო ასაკის ყმაწვილია - სვენ გლიენკე. მიუხედავად ამისა, ადგილობრივი სკოლა ჩვეულებრივად მუშაობს, სვენიც რეგულარულად დადის სკოლაში და მასწავლებელიც პენინგ შლიუტერიც სრული პასუხისმგებლობით ვეაღება თავის მოვალეობას.

სკოლის დამთავრების შემდეგ სვენ „დიდ მიწაზე“ გამოეგზავრება

ათასი პატარა ფიგურა გაყიდა. აშკარა გახდა, რომ საქმეს მარტო ევდარ აუცილოდა, მაშინ ცნობილი მილიონერის, რინარდ ბრენსონის რჩევით, ლუიზამ და დედამისმა ფირმა გახსნეს. დღეს ლუიზა ბანდის ფირმაში დამზადებული სათამაშოები ლინდონის ველაზე ცნობილი მაღაზიების თაროებს ამშვენებს.

და მძიმე კურსი, არამედ ისეთი კომპიუტერული თამაშის კი მოიგონა, რომელიც ამ დაავადებასთან ბრძოლის პროცესს ასახავს. ცხადია, ბიჭი თავად ასეთ რთულ პროგრამას ვერ დაწერდა, ის უფრო სცენარისტის როლში გამოიღოდა. ტექნიკური სამუშაო კი პროფესორალმა პროგრამისტმა ერეკ ჯონსონმა შესასრულა. თუმცა თამაშის ძირითადი ვიზუალური სახეები სწორედ ბენმა შექმნა. თამაშის განმავლობაში გმირი ებრძვის კიბოს, რომელიც ცეცხლისმფრქვეველი ურჩხულის სახით არის წარმოდგენილი, მოთამაშემ გზადაგზა უნდა აგროვოს თავისებური „ფურცლები“, რომლებიც ლეიკემიის სიმპტომებისაგან: გულსრევისაგან, თმის ცვენისა და წყლულებისგან იცავს. ასეა, როცა ბენის თამაში მზადაა, მისმა დაავადებამ კი უკან დაიხია. საქველმოქმედო ფონდმა, რომელიც ბიჭს თამაშის შექმნაში ეხმარებოდა, ინტერნეტში შეიტანა ფი. ეს თამაში პირველ რიგში ემთხვევა არის განკუთვნილი. ვინც ბენის

და უმაღლეს სასწავლებელში ჩაბარებას გამოცდებს, ინსტიტუტის შემდეგ კი აუცილებლად დაბრუნდება მშობლიურ კუნძულზე. იმიტომ რომ, მასზე უკეთესი ადგილი მთელს დედამიწის ზურგზე არ ვეუღლება.

რუსთი

ტყუპების სკოლა

ქალაქ კიროვის №47 სკოლაში 24 ტყუპი ისწავლობს. ამ მხრივ ეს სასწავლებელი ერთადერთია არა მხოლოდ ამ ქალაქში, არამედ მთელ რუსეთში. თუმცა გარეგნულად ტყუპები გაჭირვებული ვაშლივით ჰგვანან ერთმანეთს, ხასიათით, ჩვევებით და ნიჭით ძალიან განსხვავდებიან. მასწავლებლებმაც კარგა ხანია ისწავლეს მათი ჩარჩევა, ისე რომ, „ორეულების“ ჩვეული ოინები აქ არაეის გახდის.

ტყუპები მარტო ახალი მასწავლებლების მოტყუებას ახერხებენ.

მსგავსად მძიმე ხენით არის შეპყრობილი. თამაშმა უდიდესი ინტერესი გამოიწვია: მოკლე დროში ამ საიტს 60 ათასი ადამიანი ეწვია. ექიმებს მაინაით, რომ ეს თამაში მარტო გასართობი კი არ არის, არამედ ფსიქოლოგიური დახმარებაც. იგი აბიციენტს საკუთარ შოთან ბრძოლაში ეხმარება და კარგ განწყობილებას უქმნის მას.

დიდი ბრინჯაბნითი

15 წლის ბიზნესმენი

12 წლის ლუიზა ბანდს დაბადების დღეზე თიხა აჩუქეს. ვაზარებულმა გოგონამ თინისაგან სათამაშოების გამოქორწვა დაიწყო, მათი უმრავლესობა მის მეგობრებსა და შინაურ ცხოველებს ჰგავდა. ლუიზას ნახვალემა დიდი მოწონება დაამსახურა, გამოჩნდნენ ამ ორგანიზაციური სათამაშოების მყიდველებიც, სულ მალე კი ლუიზამ 13

აუჯ

კომაიუტერული თამაში ავადმყოფებს მზარემა

ცხრა წლის ბენ დასკინმა, რომელსაც რამდენიმე წლის წინ ექიმებმა ლეიკემიის - სისხლის კიბოს დიაგნოზი დაუსვეს, არა მარტო უდიდესი მოთმინებით გაიარა სამკურნალო თერაპიის ხანგრძლივი

სეთიუნეჯულას ხეივანი

იხმა მაცაციძე

თეთრი ზღი და ფეხები ყინულოვანი ოქვენა

ზ ლ ა მ ა რ ი

თეთრი ბელი თავის მშობლებთან, თეთრ დათვებთან ერთად დღემიწის ყველაზე თეთრ კუნძულზე ცხოვრობდა. წელიწადის ნებისმიერ დროს ირგვლივ თოვლი იდო, ყინვა უჭერდა და ყველაფერს თეთრად გაუდიოდა ქათქათი. საერთოდ, თეთრ ბელს არსოდეს ენახა, თუ ცისფერ ცას და ხანდახან გამოჩენილი მზის ოქროსფერ სხივს არ ჩავთვლით, რომელზეც თოვლი ისე ბრწყინავდა, რომ თვალის გასწორება დათვებსაც კი უჭირდათ. კიდევ შუა ფერსაც იცნობდა ბელი, ისიც პინგვინების წყალობით. მისი წინაპრები ისე იბადებოდნენ და კვებოდნენ, რომ არ იცოდნენ, არსებობდა თუ არა ამქვეყნად ისეთი ფერადი და ლამაზი სამყარო, რომელშიც, მაგალითად, ჩვენ ვცხოვრობთ.

წესით, არც ჩვენი ბელი უნდა ყოფილიყო გამონაკლისი, მაგრამ ერთი უცნაური ამბის შემდეგ წარმოდგენა შეეცვალა - მან სიზმარი ნახა, საოცარი, ლამაზი, ფერადი სიზმარი, რომელშიც ხეები მწვანე იყო, ყვავილები წითელ-ყვითელი, ზღვა - ლურჯი და ყველაფერი ერთად - ისეთი ლამაზი, ისეთი ლამაზი, რომ ბელს მოსვენება დაეკარგა. გადავიძებისთანავე მოუყვა მშობლებს თავისი სიზმრის შესახებ და სთხოვა, იმ ქვეყანაში წამოეყანეთ, სადაც ასეთი ფერები იყო. შესწუხდნენ დედა და მამა დათვები - ჩვენი სახლი აქ არის და ვერსად ვერ წავალთ, და საერთოდ, წარმოდგენა არ გვაქვს, არის თუ არა

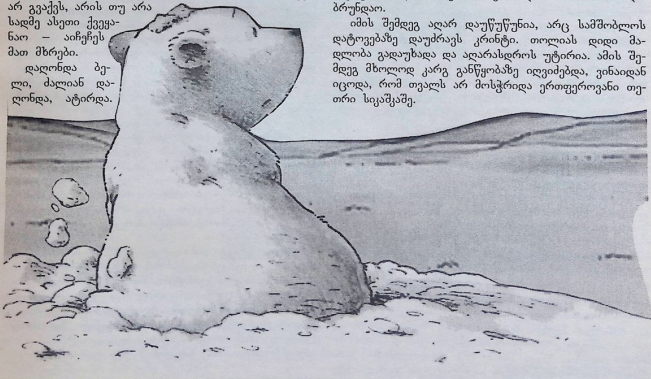
სადმე ასეთი ქვეყანა - აიჩიქეს მათ მხრები. დაღონდა ბელი, ძალიან დაღონდა, ატირდა.

თვალებიდან ცრემლები ჩამოუვარდა, რომელიც მაშინვე ყინულის პატარა ნამცეცხებად იქცა. უცებ სად იყო და სად არა, თოვლი მოფრინდა.

- რამ დაგაღონა, რად ტირი? - შეეკითხა ბელს.
- ფერად ქვეყანაში მინდა წასვლა, - შესჩივლა ბელმა.
- შენ საიდან იცი, რომ ასეთი ქვეყანა არსებობს? - გაოცდა თოვლი.
- ეციც, სიზმარში ენახე. მეც მინდა ლამაზი ფერების ნახვა, - მოუმატა ტირილს ბელმა.
- თოვლიამ ამოიოხრა და სადღაც გაფრინდა. გავიდა ერთი დღე, ორი, სამი, ოთხი და... თოვლი ისევ დაბრუნდა. ნისკარტით უცნაური კოლოფი მოიტანა.
- ახლა შეგიძლია შენ თვითონ მოხატო შენი კუნძული.

გაიხარა ბელმა. აიღო ფუნჯი და თოვლზე ყვავილები მიახატა. მერე მწვანე საღებავით ბალახიც დახატა, ბუნჩქებიც, ლურჯით - პატარა რუ. მალე მთელი კუნძული გააფერავდა. ირგვლივ ისეთი სილამაზე იყო, დათვები გაოცებას ვერ ფარავდნენ. გამხიარულდა, ატყუვდა შეუთეთრი კუნძული. აქამდე თუ მოწყენილობა სუყვედა, ახლა ყველა გამოცოცხლდა, ყველაზე მეტად ბელს უხაროდა. მოსწონდა გარემო და თავს ისე გრძობდა, თითქოს თავის ლამაზ სიზმარში დაბრუნდა.

ამის შემდეგ აღარ დაუწუწუნია, არც სამშობლოს დატოვებაზე დაუბრავს კრინტი. თოვლიას დიდი მადლობა გადაუხადა და აღარასდროს უტრიაა. ამის შემდეგ მხოლოდ კარგ განწყობაზე იღვიძებდა, ვინაიდან იცოდა, რომ თვალს არ მოსჭრიდა ერთფეროვანი თეთრი სიკაშკაშე.

იცოდით, რომ...

წიბი ზოგჯერ ყი — უყავს...

საათი დროის განმსაზღვრელი ხელსაწყო, კაცობრიობის ყველაზე გენიალურ გამოგონებად არის მიჩნეული. მას შემდეგ, რაც ჩვენმა პირველმა წინაპარმა გააცნობიერა თავისი ადვილი დროში, დაიწყო ჭკუშპირიტი ვერა „Homo Sapiens“. იგი თავისი მშვენიერ გამოგონებაზე უბიძგებდა ისტორიას, ვინ იცის, რა საკუთრებად და ხანგრძლივი ისტორია იმალება მათ დაუსრულებელ სრბოლაში?..

უძველესი საათები

საათების ისტორია მრავალ ათასწლეულს თვლივს. ისინი ჩვენს წელთაღრიცხვამდე გაჩნდა. პირველად მზის საათი გამოიგონეს, რომელიც უნიკალურად მარტივი იყო. მისწამი არჭობდნენ ხის ჯოხის, ირგვლივ კი დროის შტალას უხსნავდნენ. დროს ჩრდილის გადაადგილებას მარჯვით ივებდნენ. მოგვიანებით ასეთ საათებს ხისგან ან ქვისგან აშხადებდნენ და შენობებზე ათავსებდნენ. ცნობილია, რომ ყველაზე პირველი დროის მარეკრებული საბერძნეთში გაჩნდა. ჩუ. წელთაღრიცხვამდე III ათასწლეულში მას „ენომი“ ერქვა.

შემდგომში ეს სახელი გახდა საუკუნეული უფრო რთული ტერმინის „ქრონომეტრის“ წარმოშობის, რომელიც დროს ზომავდა. მოგვიანებით შეიქმნა მზის საათების ისეთი ტიპი, რომლის გადაადგილებაც შეუძლებელია. ისინი ხის ძვირფასი ჯიშებისაგან, სპილოს ძვლისა ან ბრინჯაოსგან მზადდებოდა. საიწმინდისგან დამზადებული, გოქის ფორმის ასეთი საათი ძველი რომის ერთ-ერთი ქალაქის ვაითრების დროს აღმოაჩინეს. ამ პაწინადა საათზე ისრის მაგივრადან გოქის კული ასრულებდა. გოქის „ენომის“ ძაწუზე ან ძქქსქზე კიდებდნენ. ზოგჯერ კი მას ძვირფასი ხისგან გამოთლილი ხელჯოხზე ამაგრებდნენ.

მზის საათის ნაყოფიც კქონდა. მისი გამოყენება დამე შეუძლებელი იყო. შემდგომი პრეგრესული ნაბიჯი წყლის საათი იყო. სითხე წვეო-წყეთად გადადიოდა ერთი მილიდან მეორეში, დროს იმის მიხედვით საზღვრავდნენ, თუ რამდენი წყალი გადმოვიდა. ეგვიპტელთა შემოხვევაში ამას კონუსისებური მილის ფორმა ქქონდა. რომლის კიდლებსაც დანაყოფებით აღნიშნავდნენ.

მრავალი ასწლეულის განმავლობაში წყლის საათები ერთგულად ემსახურებოდა ადამიანს. თუქცა მათი სახელი „კლავდარა“ ცოცა დამცირებულად თქვარა; ეს სიტყვა ბერძნულად „წყლის ქურდი“ ნიშნავს.

სხვათაშორის, პირველი მალეძარა საათიც წყლის იყო. ფიქრობენ, რომ იგი ძველბერძნულ ფილოსოფოსმა პლატონმა გამოგონა, რათა თავისი მოსწავლეები მტყადენიობაზე მოეხმო. ხელსაწყო ორი მილისაგან შედგებოდა, ზედა მილში წყალი ისხმებოდა, რომლიდანაც ის მცირე წვეთების სახით ისხმებოდა ქვედა მილში და იქიდან პაქრს დევნიდა. პაქრი მილის საშუალებით მიედინებოდა ფლიტისაკენ. ფლიტა კი იმდენად მძალიდ ხმას ვაძოსცემდა, რომ მძინარეს გამოეღვიძებდა შექვლი.

შემინახული თქვულება, რომ ფრანკთა მფუქმ მარლ დიდმა 807 წელს დამკრებულ ბაღდადადს სალიჯა გარუნ წარმოუსწამს მრინჯაოდ ბრინჯაოს მოიქრეული წყლის საათი მცირეა, როდესაც საათი ისრანი 12-ს უახლოვლებოდა. ხარის ისმობდა — მრინჯაოს ფოთლებს კი ბერძნულად ეცემოდა. აქვე

წინდებოდა რანდთა ფიქრებრა, რომლებიც წრეს აყეთებდნენ და მუხივე უწინარებობდნენ. სალიჯას ძალიან მოსწონებია იმეათი საწუქარი. ამასობაში მოდაში ქეთობის და ცცეხლის საათები შემოვიდა.

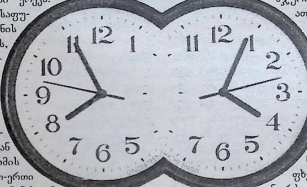
არაქინ იცის თუ ვინ არის პირველი მექანიკური საათის გამოგონებელი, ზოგიერთის აზრით, ეს მექანიზმი IX საუკუნის დასაწყისში იტალიელმა პაციფიკურმა გამოიგონა. სხვები კი საათის გამოგონებლად თვლიან ბერ პეტრესს, რომელიც მედიგოში რომის პაპი გახდა. 996 წელს პეტრესმა ქალაქ მადგერბურგისათვის ციხე-სიმაგრის საათი ააწყო. დროის საზომი უამრავი უნიკალური მექანიზმი თაქმოვრები ჩინეთში, პეტინის საათების მუხუქუში, რომელიც სათამაშოების კოლექქის უფრო ჰგავს.

სული რამდენიმე ხნის წინ ჩინელებმა მილიონ პონჯკონჯერ დოლარზე მეტი გადაიხადეს წვეილი მაიმუნისა და ბრინჯაოს ხარის ფეგურაში, რომლებიც ორანი წლის წინათ უსარმაზარი წყლის საათს ამქვეყნებდნენ. უცხოელმა ელტრებმა ცოდნები მაწეჯრეილი მმართელებების ინტერესი საათებისადმი და იმპერატორის სასახლეში საწუქრის სახით სხვადასხვა სიროულისა და მრავალფუნქციური კონსტრუქციის საათები მიქქინდათ. დღეს ისინიც პეტინის მუხუქუშია გამოფენილი. იმასათვის, რომ ჩინელი ბოვდისანებისათვის ესამოგონებინათ, ხელონსენი ციფერბრების ირგვლე ოქროსაგან ჩამოსხმულ მოისარ ჩინე მოიბრებს, სალიოებს და ეუფხვეს ათავსებდნენ. მე-18 საუკუნეში ნაკრძალი ქალაქის ხელისნებმა თითონი დაიწვეს შექვევთის გამოენების მიხედვით შექვევთების მიღება საათებზე, თუქცა მათთვის მექანიზმი ეკლავაც საზღვარგარეთიდან შემოიქქინდათ, მრითიად — ინგლისიდან.

არაქვეულებრივი ჩინური ნამუშევარია იმპერატორ ცინ ლენისთვის (მე-18ს) მრითმეული ძვირფასი ხის მასალისგან დამზადებული და უნატეილი ჩუქურთმებით შექვეული საათი — სასახლე. სასახლეში მრინად დოსების ფეგრები, ნაქების და წერობის სიმბოლოები, რომლებიც სიცოცხლის ხანგრძლივობას აღნიშნავს. ორავრც კი ქანქარას მომართავდნენ. დოსები სტუმრების წინ ქედს იხრდიდნენ და სინათ უკვადებთის ატქებს აწვიდნენ. მუხუქუმის ერთ-ერთ დარბაზში დღემო ორავრც მოქავადი მქქველები უქველები საათი, სადაც რვა წმინდანი ზღვის გადალახების ცეკვას ასრულებს.

მიუღ მოსოლინომ ცნობილია პრადის რატუმის უქველები საათი. ეს არის ქალაქის სიმბოლო, მოსოლითი ეკლავტრის ძეგლი. რომელსაც თუნქყო იცავს. პრადის საათი უამრავი ისტორიული სანახაობის მომსწრეა შუა საუკუნეების დღე მდე.

პრადის ქურანტი დამზადებულია 1402 წელს ქალაქ კოჯანიში (ჩეხეთი) მცხოვრებელ მესაათის მიერ. რატუმის კოქმე სადაც მთავრებულია ქურანტები, მრითეობით იღება ორი ფუნჯარა და ჩნდება ექქის ბიბლიური მოციქული. აღეგობრული ფიქრებრა მრავალმნიშვნელოვანად უჩეკენებ გამოვლებს. თუ ორავრც გადავინებთ ქვემა შუქმის მუხუქულ „წყენი“ კოქლბაში, ეს არის დროის სიმბოლოების სიმბოლო. ეს საათი ხუთ საუკუნეზე მეტია, რაც უქვეებს ქალაქს გადმოქვერებს.

მავის საათები

მეორეული საბაზისის საათების შესახებ

გვეყვარება საათები უფრო მეტად დინამურულ სილამაშეს ემსახურებიან, ვიდრე დროის სისუსტის განსაზღვრას. ნამდვილი გვეყვარება საათის მუშაობის მექანიზმი დამოუკიდებელია თვით ბუნებასა და გარემოს პირობებზე. არაფერ იცის, თუ ვინ შეამჩნია ცროდის ხსნის და ხურავს ეს თუ ის მცენარე გვეყვარება. ცნობილია მხოლოდ ის, რომ ძველ საბერძნეთსა და რომში უკვე სარეკლამოდინენ გვეყვარება საათები. ამ ქვეყნებში ცალკეულ ნაკვეთებზე თესავდნენ განსაზღვრულ გვეყვარებას და მათი საშუალებით იგებდნენ დროს. ასეთ საათებს წინადა ადგილებზე ათავსებდნენ და თამააღმძობიციველს უღებდნენ. (გმათაღმძობიციველი ითვლებოდა ორსახოვან ღმერთად - ერთს შთავარის სახე ჰქონდა, მეორეს - შვის). აქვე იყო შვისა და მთავარის საათები.

საერთოდ, გვეყვარება საათით დროის, მითუმეტეს, წუთების გამოთვლა მზელა. ამასთან ასეთი საათები, თუკი ისინი ნამდვილია, დიდი სიღამამით არ გამოირჩევა, ითვლება, რომ გვეყვარება ზუსტად „საათები“ მხოლოდ უცნობი და მუქმინველი გვეყვარება, რომლებსაც ცოტა ვინმე თუ იცნობს, ამდნად ნამდვილი გვეყვარება საათის მოწონა საყმაოდ დიდ სირთულეს წარმოადგენს.

მავის საათები

თუ შუა საუკუნეებში რაინდის დიდგვაროვნობისა და ტიტულუების შესახებ ინფორმაციას მისი გერბი შეიცავდა, დღეს დაახლოებით იგივე ფუნქცია საათმა იკისრა.

მავის საათი უნდა შეეფერებოდეს მფლობელის სტატუსს, პასუხობდეს მის პროფესიონალურ ინტერესებს. მაგალითად, ექმის წამების ისრანი საათი უნდა ჰქონდეს, იმ ბზინვანების საათი, რომელიც სხვადასხვა ქვეყანაში დაგერბინება. უნდა აჩვენებდეს სხვადასხვა სარტყლის დროს და ა.შ. მავარა საჭმთან ადამიანი მხოლოდ ერთი საათით არ შემოიფარგლება. ფუნქციონალურ კორორტებზე ან იახტებზე დასვენებისთვის ცნობილი ფორმები სპორტულ მოდელებს უმეტენ, რომლებშიც ამ თუ იმ მავის საათის მოფერებების თამააოდ შეუძლიათ აუზში ჩაშვლა. ექსტრემალური ტურნობისათვის, დაივივისთვის, რაფტინგისთვის ან საპარაშუტო სპორტისთვის კი საჭიროა უფრო სერიოზული ექვმპლარი, რომელიც დარტყმას, დიდი სიბრძნის წნეგას უძლებს და რომელსაც მანათობელი ისრები, მაღლიძარა და კიდევ უმარავი ფუნქცია გააჩნია.

პირველად წყალგაუმტარ კორაკუსში საათის მექანიზმი ფირმა ROLEX-მა ჩასხვა, ეს 1926 წელს მოხდა. ერთი წლის შემდეგ კი გაზეთებში ინგლისელი მერსედეს გულიტცეს სურათები გამოჩნდა. ექლბატონს, რომელმაც ღამანძის სურტმ გადასცერა მალა აწულ ხელზე ეყთა ROLEX-ის საათი, რომელიც მუშაობას მარლითან წყალში 15 საათიანი ფონის შემდეგაც აგრძელებდა. როგორც თუნცინგად უმაღლესი მწვერული, ევერუსტი ROLEX-ის დამალა.

ნილ არმსტრონგს მთავრის ზედაპირზე „სეირნობისას“ „სმიგას“ საათი - Speedmaster ეყთა, რომელიც ეკავუმშიც აგრძელებდა მუშაობას. სხვა ფირმის სპორტული მოდელებთან უნდა აღინიშნოს, Breitling-ის Emergency. ამ საათით უკაცრიელ კონტულზე მოხვედრაც არაა საშიში. მოდელი აღწერილია საკუთარი რადიოგამაძეგმით, რომელსაც საჭიროების შემთხვევაში SOS სიგნალს გადაცემა 160 კილომეტრის მანძელზე შუქლით.

კარგი საათი ხელით შზადდება და ამ საშუაზის კერები, თვეები და ზოგჯერ წლებიც კი სჭირდება. მათი უმრავლესობა შეეცარიაში შზადდება. ზოგიერთი საათი ნამდვილი შუდვეერი, ადამიანური გენის გამობრწყნებაა.

გველამე ძველი საათი, რომელიც დღემდე შეგორჩა, 1386 წელსაა დამზადებული. მისი ხილვა სოლონის (ბრიტანეთი) ტაძარში შეიძლება. ეს უნიკალური ნიჭი 1956 წელს იქნა რესტავრირებული. მანამდე კი მან 438 წელს შეუფერებლად იმუშავა და დაახლოებით 500 მილიონჯერ „დაიწყოწყნა“.

გველამე დიდი საათი მოკეს (საფრანგეთი) წინადა პეტრეს ტაძარში ინახება. იგი 1865-1868 წლებით თარიღდება და 90 ათასი ცალი დეტალისაგან შედგება, მისი სიმაღლე 12,1 მეტრია, სისქე - 6,09 მეტრი, სიბრძე - 2,7 მეტრი.

საათი „სუნ-სური“ კი 1088-1092 წლებში იქნა დამზადებული ჩინეთში, ის დამშენებელი იყო 20 ტონიანი ბრინჯის სფეროთი, რომელშიც 1,5 ტონა წყალი სისხებოდა. საათი 1126 წელს გადაიტანეს ჰკინში, სადაც 12 მეტრია კომპლექსი იქნა დაყენებული. ამ, გრანდიოზულმა შექმანამა 1136 წელამდე იმუშავა.

ვამინგრონი „ინტერნეშნალი სვერის“ ხეოსართლიან შინობზე დაყენებულია 15/15/15 მეტრი გაბარტების საათი, რომელიც კომპლექსის მუშეობით იმართება და წამის შეთანხეების სისუსტით დღის, საათის წრია ორი ტონია. იგი 122 ცალი ნეონის მალით ნათდება, რომელთა დაყენებასაც 460 მეტრი კაგელი და სადენი დასჭირდა.

გველამე ზუსტად კი მინერალი კოქნაკაენის რატუმზე 1955 წელს დაყენებული საათი, რომელსაც „ოლსენს“ უწოდებენ. ოლსენი 10 წელს განმავლობაში შზადებოდა და მან 14 ათასი დეტალი დასჭირდა. დეტალები 570 სხვადასხვა რეგიონში მუშაობდა. საათის ცდობილება 300 წელიწადში ნახევარი წამია.

პირველი მავის საათი დამზადდა შეეცარიაში, 1790 წელს ფირმა „ფრე დროზ ანდ ლუისონ“ მიერ.

გველამე დიდი მავის საათი ფირმა „სოჟმა“ დამზადა 1985 წელს და საბოლოოდ ის მადროში ბანკ „ბილბაოს“ შინობაზე დააყენეს, რადგან მავისათვის ერთი დიდი აღმონდა - დამატერაში 20 მეტრი.

გველამე პატარა მავის საათი შეეცარიალმა ფირმა „ფრე დ კულტრმა“ შექმნა. იგი სულ 15 ცალი ქვისაგან შედგება, შუდ გრამს იწონის, სიგრძეში 1,2 სანტიმეტრია, სიგანეში კი - 0,47 სანტიმეტრი.

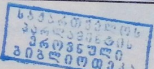
არტების ასტრონომიული მავის საათებიც, ამ მხრივ აღსანიშნავია შეეცარული „ულის ნარდენის“ მიერ დამზადებული „კონინციის პლანეტაროში“. რომელიც თარიღის გარდა, აჩვენებს მთავრის ფუნას, შვისა და დედამიწის ასტრონომიული მდებარეობას და საერთოდ ვველავრის, რაც კონინციის დროს იყო ცნობილი. საათი აჩვენებს „ასტროლოგიურ ასპექტებსაც“ ნებისმიერი დროისათვის.

გველამე მალალი ფასი მავის საათში უცნობა ჰირმა გადაუხადა შეეცარული „პასტერე ველდმანს“ 1989 წლის 9 აპრილს. 1728 დეტალისაგან შემდგარი „კოდინი 89“ 16.004.392 შეეცარული ფრანგი დაჯდა.

23272

შამაზადა ნილოზ უზარგუნავილვა

ქუჩნაღი „პონეჟ“ და ჩვენი თანადგომა

X X X

ველაფერი თუ უბრალო დაიწყო. ფრანგული ენის მასწავლებელი თბილისიდან ჩამოვიტანა ქურნალი „პონეჟ“ და ისიც გვითხრა, რომ ამ ქურნალის გამოცემას ხელმძღვანელობს საქართველოს ფრანგული ენის მასწავლებელთა ასოციაციის პრეზიდენტი ვინაბატონი იზა ვინაბატონი. ქურნალი ძალიან მოგვეწონა. განსაკუთრებით ეს უბრალო „ვიცნობ საფრანგულს, ვიცო ფრანგული ენა“. რომელიც გვაწვდის მრავალფეროვან ინფორმაციას საფრანგეთის, საფრანგეთ-საქართველოს ურთიერთობების და ფრანგული ენის შესახებ. შემდეგ ამ მასალებზე დაყრდნობით იმართება კონკურსები.

მასწავლებლმა, დანტერესებმა რომ შევაკანშია, შეგვიპირდა რომ ექსკურსიას მოგვიწყობდა თბილისში, დაჯათავლიერებინებდა ალექსანდრე დიუმას ცენტრს, ბავშვთა სამხატვრო გალერეას, ეფიუპერის სახელობის ფრანგულენოვან კოლეჯს და პირადად გავაცანიბდა ქურნალ „პონეჟის“ რედაქტორს.

მაგრამ გავიდა დრო და ვველაფერი თითქოს დაივიწყებას მიეცა. ჩვენი იმედი აღარც გვეკონდა, რომ მასწავლებელმა ავიცნოვებდა დანაპირებს, მაგრამ იმ დღეს თბილისიდან მან მოსახლეობა ჩამოვიტანა. ჩემი ძეგვის იობლი, დაჯათავლიერებლობას მიუღებულ ბავშვთა სახლის ბინადართათვის გამართულ თანადგომის აქციაში მონაწილეობის მისაღებად გვეპატიებებოდნენ. თუმცე 2001 წელს ეს აქცია საქართველოს რესპუბლიკის ფრანგული ენის მასწავლებელთა ასოციაციამ წამოიწყო და მას მერე ასოციაცია საპატრიარქოს წარმომადგენელთან, დედა მარიამთან ერთად ყოველ წელს ეხმარება იობლი ბავშვებს. მასწავლებელმა ისიც გვითხრა, რომ ამ ღონისძიებას შეიძლებოდა საქართველოს ბავშვთა დიდი სანდრა რულოვის და ასოციაცია „დევიდგობის ბავშვებს“ წარმომადგენელი ვერონიკა მიურატეც დასწრებოდნენ.

შეიღი დაჟე სხარულით არ გვიძინა, ოცენებში წარმოვიდგინეთ, როგორ ჩამოვართმევით ამ ქალბატონის ხელს და მათთან ერთად სურათიბესაც გადავიღებდით. აღტაცებას თან ტკივილიც ახლდა. წარმოვიდგინეთ ჩვენი ტლი, შშობლების აღერს მიუღებელი იობლი ბავშვები და სედა შემოგავსეა.

ღოს და პირიო დირდალაბში

გურჯაანის №1 საშუალო სკოლა

X X X

- დელიოს ვველაფერი მოუყვევი, აუხსენი, რომ ჩვენ უბრალოდ კი არ უნდა დავსწრებოდით ამ ღონისძიებას, არამედ ჩვენი წვლილიც უნდა შეგვეტანა მასში.

შეიღი დღე დელასთან და ბებიასთან ერთად ვფიქრობდი, რა წამელო ძეგველი ბავშვებისათვის. ჩემი ტანსაცმლიდან აუარჩე საუკეთესო, ის, რაც წველამე მუტად მივიარადა. ასე მეგონა, ამ ტანსაცმელს ჩემს სიბიბოს და სიგვარულს ვატანდი. ამაყი ვარ, უკვე შემიბილა სხვისი თანადგომა. სკითვის კრებუბა, გარდა ამისა, დიდი სურვილი გამიჩნდა ზედმიწეფით შევისწავლო ქურნალი „პონეჟის“ სტატიები, გავეცნო საფრანგეთის.

კახეთი ბურჯანდის მხარესთან არის დამეცობელი. ოინის დეპარტამენტი სხვადასხვა დახმარებას უწევს ჩვენს კუთხეს. ეს უფრო მუტად მაკალებს კარგად შევისწავლო ფრანგული.

მარიამ ძაწლიანი

გურჯაანის №1 საშუალო სკოლა

X X X

- სწავლის დამთავრებისთანავე სოფელში წამიყვანეს ბებიათნა და პაპასთან. იქ ძალიან კარგად ვვრწობიდი თავს, მაგრამ დღეს პირბა ჩამოვართვი, რომ ამ დღისთვის აუცილებლად ჩამომიყვანდა გურჯაანში. სოფელში სულ ამ დღეს ვიცნებობდი. ჩემს თანატოლებს ვველაფერი უკაბედა და ვერძენი რომ, მათ თვალში თითქოს კიდეც აქვადღდი. მე ვერახლანან გადავადე მესამე კლასში და უკვე „დიდ საქმეებში“ ვმონაწილეობი. სულ სიზმარში მეღანდებობა მომიკალი ექსკურსია.

თბილისში მართლაც კარგი იყო. საქველმოქმედო აქციის დროს დაჯავლიდეს კონკურსში გამარჯვებული ბავშვები და მასწავლებლები. დიდი სურვილი გამიჩნდა ამ კონკურსში მეც მივიყო მონაწილეობა და აუცილებლად გაემიარჯეო. მაღლობა „პონეჟის“ სტიმულისათვის.

სალაშე ძაწლიანი

გურჯაანის №1 საშუალო სკოლა

X X X

თანადგომის აქციაში მონაწილეობით თითქოს საყუთარ თვალში აქვადღდი. ვველა ბავშვი მეცოდება, ვისაც მშობლები არა ჰყავს. მართალია, სახელმწიფო ზრუნავს მათზე, მაგრამ აღბათ სულ სხვაა, როდესაც შენზე შენი თანატლი ზრუნავს და მეგონა ხელს გინდის. ამიტომ სურვილი გამიჩნდა ჩემი ძეგველი თანატოლებიდან რომელიმე არდადეგებზე სახლში წამოვიყვანო, რა თქმა უნდა, თუ ეს შესაძლებელია.

მე გატაცებული ვარ ფეხბურთით, მწერონებს მიიანია, რომ კარგი მეკარე ვარ. ჩემს სტუმარსაც ვაიამამებდი, თუ მას არ ეცოდინებოდა, თამაშის წესებს აუხსნიდი და შეგასწავლიდი ფეხბურთს. ერთად ვირბენდი ახტალის ტტეში. მას ჩემს მძაკებს გაეკანობიდი. აუცილებლად დამეგობრდებოდი. რაც ვიტი პირტი, რწმენას შემატებდა მას. უფრო იმედანი და თანადგარებული იქნებოდა, იგრზობოდა, რომ მართო არ არის და ბავშვთა სახლის გარდა, სხვაგანაც ჰყავს მეგობრები.

ლემსო ჭაჭრაშვილი

გურჯაანის №1 საშუალო სკოლა

X X X

„პონეჟის“ ბოლო ნომერი განსაკუთრებით მომეწონა. დედაჩემი, მე და ჩემი პატარა ძამეო თითქოს ვყო თითქოს ყოველდღე მის ფურცლებზე „ემოგზარობით“ პარიზის ქუჩებში. ესწავლობთ საფრანგეთის დღეკალაქის ღონისძიებებზე ადგილებს. დიდი სურვილი გამიჩნდა, როდესაც გაემიარჯებდი. სწავლა გაეკარბოლო საფრანგეთში. მის უფრო გაცნობაში „პონეჟი“ დამეხმარება.

რომელიმე ძეგველი ბავშუს, ვისაც ამის სურვილი ექნება, წერილებს მიწერ ხოლმე, ისიც მომწერს და ასე დამეგობრდებოდი.

მე ძალიან მიყვარს ფრანგული ენა, ცეკვა და სიმღერა.

ჩემი პატარა ძმა ვაყო ახლავე ეშხადება, ფიქრობს რა საჩუქრები გაუკეთოს ძეგველ ბავშვებს. მომავალი წელს ისიც აუცილებლად მიიღებს მონაწილეობას სტალიდციოდ საქველმოქმედო ღონისძიებებში. მან ახალი სასწავლო წლიდან სკოლაში უცხოური ენის შესწავლა უნდა დაიწყო. „პონეჟი“ საუკეთესო ავტობატრი გამოდო. ადრე ინგლისური ენის შესწავლას ფიქრობდა, ახლა კი მტკიცედ გადაწყვიტა ფრანგული ენის გუჯუში ჩართვისი.

პაპო და მარი მონაშვილი

თბილისის 151-ე სკოლა

ჩაიწერა ონაბელა ჯანაშიანი

უნდა გაგაოცოთ!

ოთხკუთხედი საზამთროები

იაპონელმა მებაღეებმა კუბური საზამთროების მოყვანა ისწავლეს. საზამთროსთვის ოთხკუთხედი ფორმის მისაცემად გამოიგონეს ნაყოფს ახურავენ სპეციალური მოყვანილობის ხუფს, საზამთრო ამ ხუფის ქვეშ განაგრძობს ზრდა-დამწიფებას და საბოლოოდ იღებს ახალ სახეს. ოთხკუთხედი საზამთროს გადატანა-შენახვა გაცილებით ადვილია, გემო კი მას ისეთივე აქვს, როგორც მის მრგვალ თანამომეებს.

იჩინმაჩინის საწვიმარია

იაპონელმა სუსუმი ტაშიმ უჩინმაჩინის მოსახსნამი - საწვიმარი გამოიგონა. საწვიმარი აღჭურვილია მინიატურული (მძივის ტოლი) ვიდეოკამერებითა და ციციქნა ეკრანებით. უკანა ვიდეოკამერები აფიქსირებს ყველაფერს, რაც „ჯადოსურ“ საწვიმარიანი ადამიანის ზურგსუკან ხდება და მაშინვე გადასცემს გამოსახულებას მოსახსნამის წინა ნაწილის ეკრანებზე. ზუსტად ასევე მკერდზე დამაგრებული ვიდეოკამერები აჩვენებს საწვიმარის ზურგზე ყველაფერს, რაც მათი თვალთახედვის არეში წინიდან მოხვდება. ჯერჯერობით საწვიმარიანი ადამიანი მხოლოდ მაშინ რჩება გამჭვირვალე, როდესაც მას ზუსტად წინიდან ან უკნიდან უყურებდნენ. თუ კუთხიდან შეხედავთ, ტანსაცმელზე აღბეჭდილი სურათი ფონს არ შეესაბამება და უჩინმაჩინის დანახვა ადვილად შეიძლება.

მონეტები ოჯიორის და ჰენრიეტის გამოსახარებით

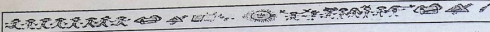

ახლანან ბრიტანეთის ზარაფხანამ გამოუშვა ჯ.რ.რ. ტოლკინის წიგნების მიხედვით გადაღებული ცნობილი კინოტრილოგიისადმი „ბეჭდების მბრძანებელი“ მიძღვნილი 10 ცენტრიდან 40 გირვანქამდე ღირებულების მონეტების ახალი სერია - სულ 48 მონეტა. მონეტებზე აღბეჭდილია ბეჭედი და ფილმის ყველაზე ცნობილი პერსონაჟები ფროდო და პენდალფი. მონეტები უკვე შეიკადა მიმოქცევაში ახალ ზელანდიაში, იქ, სადაც სამივე ბლოგბასტერი იქნა გადაღებული. შეგახსენებთ, რომ ახალი ზელანდია ინგლისის ყოფილი კოლონიაა და აქ დღემდე სახელმწიფოს მეთაურად დიდი ბრიტანეთის დედოფალი ითვლება.

ნაყინი, ჩოქოლეტ ალახ კარნება

ამიერიდან მცხუნვარე მზებეც შეგიძლიათ ისე შეექცეთ ნაყინს, რომ მისი გადნობის და ჩამოწვევის შიში არ გქონდეთ. ინგლისელმა მეცნიერებმა ნაყინის დამზადების ახალ რეცეპტს მიაგნეს, რომელიც იმგვარი ნაყინის დამზადების საშუალებას იძლევა, რომელიც კი არ დნება, არამედ სქელ ჟელედ გადაიქცევა და ჯოხზე რჩება, ამასთან მხოლოდ ფორმას თუ კარგავს.

გაგროგა ზრუნვისთვის

გლდანი-ნაძალადევის რაიონში უკვე ორი წელიწადია ფუნქციონირებს მზრუნველობასმოკლებული მისუხარ ბავშვთა სადღეღამისო სახლი „რწმენა-1“, სადაც ბინადრობს 3-დან 15 წლამდე ასაკის მისუხარი, მარტოხელა დიდებს, მრავალშვილიანი ოჯახების, ღირსეულობების და უკიდურესად გაჭირვებული ოჯახებიდან გამოსული 60 ბავშვი. ეს ის ბავშვები არიან, რომლებიც უფროსების მზრუნველობითა და ძალიანხვევით ასცდნენ მათხოვრობას, პროსტიტუციას, ქურდობას, მასწავლობას, თამბაქოს და ალკოჰოლის მოხმარებას და ქურჭრი ცხოვრების სხვა საშიხელ გამოვლინებებს. დღეს ისინი უზრუნველყოფილები არიან სწავლის, აღზრდის, ფიზიკური და სულიერი განვითარების ნორმალური პირობებში.

სწორედ ამ მიზანს ისახავდა დამფუძნებლების ნ. კორდუმიანისა და ნ. თითათოს ინიციატივა, რის შედეგადაც, მათ დააარსეს მისუხარ, მზრუნველობის მოკლებულ ბავშვთა კავშირი „რწმენა“ და მისი ფილიალი „რწმენა-1“, რომლის დირექტორი პ. ქორჩიაშვილი გახლავთ.

„რწმენა-1“-ს დირექცია და პედაგოგები თითოეული წვერი ძალ-ღონეს არ იშურებენ ბავშვებისათვის ცხოვრების ნორმალური პირობების შესაქმნელად. მაგრამ ახლანდელი დღეობრივი ცხოვრების გამო ბევრ სირთულეს და პრობლემას აწყდებიან და რომ არა უანგარო მამულიშვილები, რომლებსაც გულთან ახლოს მიაქვთ თავუესაფრის გასაჭირი და რითაც შეუძლიათ ეხმარებოდნ, ბევრი პრობლემა გადაუჭრელი დარჩებოდა.

სწორედ ასეთ კეთილშობილ ქართველთა დიხეს მიკუთვნებიან ამერიკის საელჩოს თანამშრომლები ნანა დასამაძე, თეა ჯოჯუა, მკა ბერიძე, ქეთი მაჭარაძე, ირაკლი ცომაია და „მოხარდითა ინტელექტუალური გან-

მრავი საბავშვო წინით და სახელმძღვანელოებით გაახარა თავუესაფრის პატარა აღზარდლები.

ეს ადამიანები არც ახლა იფიწყებენ თავის პატარა მეგობრებს და ყოველივეს ხელდაამყენებულები სტუმრობენ მათ. პატარები კი ძველივეს ნიშნად კონცერტებს უმართავენ, მღერაიან, ცეკვავენ, კითხულობენ ლექსებს. „რწმენა-1“-ის მთელი კოლექტივი, ყველანი – დიდებიც და პატარებიც დიდ მალობას უხედიან ამერიკის საელჩოს თანამშრომლებს ნანა დასამაძეს, თეა ჯოჯუას, მკა ბერიძეს, ქეთი მაჭარაძეს, ირაკლი ცომიას და „მოხარდითა ინტელექტუალური განვითარების ცენტრი“-ს დირექტორს მამუკა გერმანიშვილს იმ დიდი ყურადღების, სითბოსა და გულისხმიერებისთვის, რასაც ისინი ამ თავუესაფრის მიმართ იჩენენ.

გიხვევით სიყვარულის თეატრი

საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის რეჟისორის თეატრი მძევალის ინიციატივა და თაოსნობით ფილარმონიაში გაიხსნა სიყვარულის თეატრი, რომელსაც ალბათ ანალოგი არ ჰყავს არა მარტო საქართველოში, არამედ მთელ მსოფლიოში.

ამჟამად მზადდება სიყვარულის თეატრის პირველი დონისძევა: სილაშხის კონკურსი „რომეო და ჯულიეტა – 2004“, რომლის ჩატარებაც დაგეგმილია ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში, სიყვარულის თეატრის პრეზენტაციის დღეს. თარიღი გამოცხადდება ცალკე და გეგნობებთ პირად.

შეყვარდითა თეატრის! და არა მარტო გაითიოთ..

აჩქე სილაშხე თაობა!
საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის სიყვარულის თეატრი აცხადებს სილაშხის კონკურსს „რომეო და ჯულიეტა 2004“

კონკურსში ვიწვევთ:

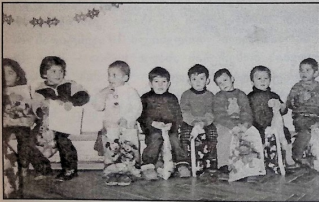
1. „მის ჯულიეტა“ და „მისტერ რომეო“ 13-დან 26 წლამდე.
 2. „ფერია ჯულიეტა“ და „უფლისწული რომეო“ 6-დან 13 წლამდე ასაკის გოგონებსა და ვაჟებს.
- კონკურსი და გალა-კონცერტი გაიმართება ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში, სიყვარულის თეატრის პრეზენტაციის დღეს.
- გამარჯვებულებს გადაეცემათ ფასიანი საჩუქრები და სპეციალური დიპლომები, ხოლო „გრან-პრი“-ს მფლობელებს საზეიმო ვითარებაში დაადგამენ ოქროს გერგენის.

ყველა გამარჯვებულს შესაძლებლობა ეძლევა უგამოცდოდ ჩაირიცხოს სიყვარულის თეატრთან არსებულ სამსახიობო სტუდიაში.

დაწერეთ თქვენი ცნობებისათვის მიმართეთ მისამართზე: ქ. თბილისი, დავით აღმაშენებლის გამზ. 136.

საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონია, მე-2 საართული, 31-ე ოთახი.

**სულიერობები: 95 03 65;
877 405 605 ოთახი მიქეაძე
ბასსოვდას: „სიყვარული გადავარჩინს“**

ნივთარების ცენტრი“-ს დირექტორი მამუკა გერმანიშვილი. მათ თვითონ მოძებნეს ბავშვთა თავუესაფარი „რწმენა“, დაინტერესდნენ მათი იმჟამინდელი პრობლემებით, დახმარება აღუთქვეს და სულ მალე შეუხარულეს დანაბარები, ამერიკის საელჩოს თანამშრომლებმა ახალი მაცვარა „მისსია“, სარეჯი მანქანა „ინდუხიტი“ და სტერეომაგნიტოფონი „ტექნიკა“ გადასცეს საჩუქრად. ბავშვთა კავშირ „რწმენა-1“-ს, ხოლო „მოხარდითა ინტელექტუალური განვითარების ცენტრი“-ს დირექტორმა მამუკა გერმანიშვილმა საუცხოო დიუსტრირებული უა-

შენი გამოსახულება სარკაში

რუბრიკას გაუძღვება მშვენიერი ქალბატონი ლამარა ცუცქერიძე, რომელიც გარდა იმისა, რომ ცნობილი ექიმ-კოსმეტოლოგია, საქართველოში ერთ-ერთი პირველი ესპერანტო კლუბ „ფლოროს“ დამაარსებელი და უცვლელი ხელმძღვანელი, მრავალი საერთაშორისო ფესტივალის თუ ფორუმის მონაწილეა, გ. ბაქრაძის სახელობის ესპერანტოს მუზეუმის დამაარსებელი, იაკობ გოგებაშვილის სახელობის პრემიის ლაურეატი, ღირსების ორდენის კავალერი, თბილისის ერთგულების მედლის კავალერია და მრავალი წელია მუშაობს ბავშვებთან ნაძალადევის რაიონის მოსწავლე ახალგაზრდობის ცენტრში.

ეს საზიზღარი ფერიმჭამელები

თუ 12-15 წლის ხარ და ერთ მშვენიერ დღეს სარკეში რომ ჩაიხედავ, ისეთი შეცვლილი იქნები, გულზე შემოგეყრება, ნუ შემიხედები - ეს სულ ასაკის ბრალია. შენი სხეული ვითარდება, იზრდება, მწიფდება და ამ პროცესში ბევრ უსიამოვნებას წააწყდები. ერთ-ერთი ასეთი უსიამოვნებაა ფერიმჭამელები.

უფრო სწორად ფერიმჭამელები ცხიმთან კანზე ჩნდება. კანის ჭარბციხმიანობას კი ცხიმის ჯირკვლების ფუნქციის დარღვევა იწვევს. ვეფერობ, არ გაცწნდათ იმის ცოდნა, რომ კანის ცხიმს ბაქტერიოციდული თვისებაც აქვს. ჭარბციხმიანობის, სტეროის დროს კი ცხიმის ქიმიური შემადგენლობა იცვლება. სუსტდება მისი ანტიბაქტერიული თვისებები, რაც ცხიმის ჯირკვლების საღინარებში ანთებითი პროცესის განვითარებას იწვევს.

თუ საკუთარზე არა, ბევრი თანატოლის სახსრე შეამჩნევდი, რომ პრილა კანი, უხეში და უსწორმასწოროა. იცოდ, რომ ეს ცხიმოვანი სტორიუს ნიშნებია. ასეთ კანს მტკერი ადვილად ეკვრის, რის გამოც ის მონაცრისფერი, ჭუჭყიან ფერს იღებს. ცხიმის ჯირკვლების შესართავი ფართოვდება და ჩნდება შავი საცობები - ფერიმჭამელები.

ფერიმჭამელების გაჩენას ხელს უწყობს აგრეთვე ნეკროზული სისტემის ფუნქციის დარღვევა, ქრონიკული ფაზბოლა, კოლერა, ნიუთიერებათა ცვლის მოშლა, ფიზიკური და ნერვული გადაღობა, სისხლნაკლებობა. ეს სულ შინაგანი ფაქტორებია, მაგრამ არსებობს გარეგანი ფაქტორებიც - კანზე გამაღმინანებელი ქიმიური შერატობების მოხვედრა, ალკოჰოლის, ცხარე, მჭებმეტად ცხიმოვანი და ნახშირწყლებიანი საკვების, ტბილეულის, ყავის, კაკაოს ხშირი მიღება, კანის ქვეული, პიჯიუნური რეჟიმის დარღვევა.

ნამდვილად არასახიამოონო სანახავია ფერიმჭამელა, თეთრი თუ შავი, ანთებითისა და ჩირქოვანზე რომ აღარაფერი ვთქვათ. ფერიმჭამელებით „მოითოულ“ კანი რაოდენ დიდ უსიამოვნებასაც უნდა გაყვებოდეს, არ დაიწყო ფერიმჭამელების ამ ღრმა ეკანებად შეკრული ჩირქოვანი გროვების ფრჩხილებით ამოვლება-გამორწყვა.

გირიგეთ ექიმი-კოსმეტოლოგი ლამარა ცუცქერიძე

ასე შენ ხელს უწყობ მეორადი ინფექციის უფრო ღრმად მღებარე ქსოვილში შეჭრას. გამორწყვის შემდეგ ქსოვილის შეზორებებისას უფრო ხუმში ნაწიბურები ან ლაქები რჩება. აბა, როგორ ვუძველოთ ფერიმჭამელებთან კანს? ვითხავ და ჩვენც რჩევებს მოგაწვდი.

უწინარეს ყოვლისა, იმზე იზრუნე, რომ ფერიმჭამელები არ გავიზრდეს. როგორ?

დაიხსომე - გამაწვევტი როლი ენიჭება პროფილაქტიკას. ჭარბციხმიანობის შემწევისთანავე ყურადღება მიაქციე კანის სწორ მოვლას. პირი აუცილებლად ყოველდღე დაიბანე ნადგომი წყლით, იხმარე ანტისებტიკური საბონი (მოსკოვის წარმოების „საბაჟმო საბონი“, „ტეკოტო“), საზე სპირტზე დამზადებული ანტისებტიკური ხსნართი გაიწმინდე, ამის შემდეგ კი საზე ზეთოუნის ზეთით უნდა გაიწმინდო (ზეითუნი 10-12 წუთი ადუღე ოთქლის აბაზანაზე).

გოთავზობთ ნიღაბს კანის

ფერიმჭამელებისგან გასაწმენდად.

1 კვერცხის გული, 1 ჩაის კოჭი ეაშლის ძმარი და 1 ჩაის კოჭი ფეკლია აურეთ. თვალების ქვეშ წაისვით მკევაბი, მასა დაიდეთ საზეზე და გაიჩერეთ 30 წუთი. ჩამოიბანეთ ჯერ თბილი, შემდეგ - ცივი წყლით. წაისვით მკევაბი კრემი.

თუ კანზე ლაქები, ეკანებები და ჩირქოვროვები გავიჩნდა, არავითარ შემთხვევაში არ დაიწყო თვითმურნალობა, თორემ ვერც კოსმეტოლოგი ვიმკვლის. ასეთ შემთხვევაში უმჯობესად მიმართე ექიმ-კოსმეტოლოგს, რომელიც სპეციალურ მურნალობას დაგინიშნავს.

ელენე
სააზუშაელი
მართული
სასწავლებელი,
III კლასი

მზის თემატიკა

მზეს ათი დღე ეძინა და ცხველს მთვარე იყო, მზის სხივები აღარ ანათებდნენ. ერთხელაც მზეს გაეღვიძა და მთვარეს გაუბრაზდა, ჩემი ადგილი რატომ დაიკავო. შენ ათი დღე გეძინა და არ ამოდიდი, - უპასუხა მთვარემ. მზემ მთვარე თავისი ფერებით ააჭრელა და ამით გადაუხდა სამთვარეო.

დაიუნაჩი ია

იყო ერთი მშრომელი გოგო სახელად ია. ის ჯერ კიდევ პატარა იყო. იას ერთი ახივებული ბიძა ჰყავდა, რასაც ახივებდა, აღარ იშლიდა. ერთხელ უცნაური რაღაც ახივრა: ია! ისეთი რესტორანი ამიშენე, სიმშრად რომ არაყის დაესიმშრებო. რა უნდა ექნა იას, ადგა და მუშაობას შეუდგა. ათ დღეში ისეთი რესტორანი ააშენა, მართლა რომ არაყის დაესიმშრებოდა. ბიძა კმაყოფილი დარჩა, მაგრამ მინც ვერ მოისვენა და ახლა საჭმელები გააკეთეო, უბრძანა. იამ საჭმელებიც რომ გააკეთა, ბიძამ აღარაფერი უთხრა, დაიღალა ბრძანებებით და თავი დაანება.

მდენი დღე დარჩა ჩემს დაბადების დღემდე? აიღებდნენ რეცელს და ვანგარიშობდი. ხანდახან ერთმანეთში ამერეოდა რიცხვები. მოკლედ, დადგა 30 ივნისი. წინა ღამეს გვიანი-ბამდე არ ჩამძინებია. მუხობული ოთახიდან ოდნავ გასავიანად ხერხინავდა რედი. მოკლედ, გათენდა. გახარებული ავედექი. მთვარე მთელი ოთახები. ყველა, ლალი ბები, ლევანი ბაბუა, დათო საყოცნელად წამოვიდნენ ჩემქვ. მე სინარულივან კინაღამ აუტირდი. ლევანი ბაბუამ და ლალი ბებია დიდი თავიგული მომართნენ. დედამ ტორტი მომიტანა, მამამ - ზაგაპურები, ნამცხვრები და ლიმონა თები. მოკლედ, გავსულიყ სურფა. დედოკომ ჩამაცვა ძალიან ლამაზი ბალერინა-კაბა, რომელიც თამირეო დედამ ჩამომიტანა აუსტრიიდან. თამირეო დედა არის ოპერის მომღერალი, მღერის ყველა ქვეყანაში. სცენა ძალიან უხდება. ამ კაბის ჩაცმას მთელი წელი ველოდი და მოვიდა ეს ლამაზი დღეც. და ეს კაბაც მაცვია. ვახდა შუადღის 2 საათი. მოვიდნენ სტუმრები: ვვანცა, ანანო, ბაკო, ნანი, თათა. მომიტანეს, რა თქმა უნდა, საჩუქრები. კარგად მოვილიხნით, ვიდღეუო, კოცაკვეთ და მერე ყველანი ერთად მამიკომ და დედოკომ წავეცივენეს ზოოპარკში. ყველანი გახარებულები ვისხედით კარუსელზე, ვთვალთვრებდით ცხოველებს, იქ ძალიან დიდი ღომი ენახეთ, ძალიან ღრიალებდა, ალბათ ენმეზე გაბრახებული იყო. ზოოპარკში მოვიდნენ ჩემი ნინელი ბები, კოეი ბაბუ და გიორგი. გიორგი ჩემი ბიძაშვილია. მათ ბუერი საჩუქრები მომიტანეს. სღამოს 6 საათზე მამიკომ ისევ ჩავცვა მანქანაში და ყველა თავ-თავის სახლში მივეყანა. ასე გაიარა ჩემმა დაბადების დღემ. კინაღამ დამაეცივნდა, ეს დღე კიდევ იმითი დამამახსოვრდა, რომ მთელი წლის მანძილზე ყულაბაში ვაგროვებდი ხურდებს და ამ დღეს გამატეხინეს ჩემი ყულაბა „კვატი“ და მთელი ზაფხული ამ ხურდებს ვხმარობდი.

ჩემი ბები

ურკედან დაიწყო მატარებელმა დაცარიელება, რამდენიმე წუთიც და ჩემს სოფელს მიაშურებს და დიდილი მატარებელი. და აი მან უკვე სელას უკლო და გაჩერდა. სადგური ხალხით იყო საესე, სტუმრებს ელოდნენ. მე არავინ დამხვედრია, გარდა გურიისა, ჩემი სოფლისა და აყვავებული ბუნებისა.

ნატალი ანთიძე,
11 წლის.

გზამ ბუნება იცვლებოდა, იგი აუკარულს ჰგავდა. ბები გზამ შემეგება: - რაფერ ხარ, ცა? ნენა-ნენა, რავა გავრდილობარ, ჩემი პეპელა? - შოიცი, ულანძე, ქალო, ბალანამ დეისვენოს. - მთე მოსაობა, - გაუდევნა ბები კატას. ტაფით ხელში. კატა მანდარინების ბაღში შევარდა. მანდარინებისკენ მიმავალი გზა ხვეული იყო. მე ძალიან მიყვარ ჩემი სოფელი. ჩემი ბებიაც და მანდარინების ბაღიც.

ნიკო ბაქრაძე,
ქ. თბილისის
23-ე საშ.
სკოლის ბაზანე
არსებული სკოლა
„მომავალი“,
III კლასი.

ჩემი დაბადების დღე

ზაფხულის არდადეგებს ყოველთვის კვითში ვატარებ. წელსაც აქ ვისვენებდი. ლალი ბებოსთან, დედასთან, ნიკასთან და რუდისთან ერთად. ნიკა ჩემი ძმაა. რედი ჩემი ძალი. ჩემი დაბადების დღეა 30 ივნისი. ამ დღეს ყოველთვის კვითში ვისვენებ და კვითში მიხდიდნენ. მაგრამ წელს თბილისში გადავიხადე და ჯერჯერობით ამ ზაფხულში ეს დღე ყველაზე ლამაზი დღედ დამამახსოვრდა. მთელი წლის მანძილზე ხმარ-ხმორად ვკითხულობდი: რა-

ვის როგორი ენა აქვს?

ისე როგორც ბევრ მტაცებელ ფრინველს, თეთრთავა ფსოსაც ბოლოში გარქოვანებული ენა აქვს, რომელიც სახეელასავით მუშაობს. ენის საშუალებით ფსოვი მსხვერპლს პირში ჩაიდებს, გახეხავს, მერე ყელში გადაუძახებს და ყლაპავს.

ჭირაფს გრძელი და მოქნილი ენის საშუალებით ყველაზე მაღალ ხეებზეც კი შეუძლია ფოთლების მოწვევტა, დროდადრო კი ის ნესტოებსაც ენით ისუფთავებს.

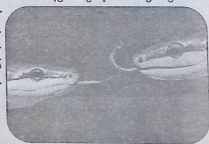
ჭინჭველაჭამიას კბილები პრაქტიკულად არ აქვს. ის საკვებს 61 სანტიმეტრის სიგრძის, ჭიაყელას მსგავსი ენის საშუალებით მოიპოვებს. ეს ცხოველი წუთში 150-ჯერ გამოყოფს ენას პირიდან. დღეში მას 30 ათასი ჭიმაჭველის შეჭმა შეუძლია.

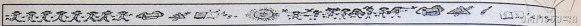
გველი მხოლოდ რამდენიმე წამით ანენს თავის ორკაბენას და უმაღლეს უკან ჰყოფს. ამ რამდენიმე წამში კი ენას პაერში არსებული პატარ-პატარა ნაწილაკები ეკვრება. სწორედ მათი გემოს მიხედვით ხვდება გველი, ვინ არის მის წინაშე - მტერი, მეგობარი თუ მსხვერპლი.

პინგვინს ენაზე უკან მიმართული პატარ-პატარა ეკლები აქვს. ასეთი „საეარცხელი“ საშუალებას აძლევს მას სლიბინა თევზი და კიბონაირები პირში მოიგდოს და საყვარელი საჭმლით ველი ჩაიტკბარუნოს.

ტილივკას სხვა ქვეწარმავლებისაგან პირველ რიგში ლურჯი ფერის ბრტყელი ენა გამოარჩევს. გამოყოფილ მდგომარეობაში მისი ენა თითქმის ორჯერ აღემატება ამ ქვეწარმავლის თავს. სწორედ ამ ლურჯი ენით აფრთხობს ტილივკა მტრებს.

მე და გარემო

არასამთავრობო ორგანიზაცია „თემის დაცვისა და კულტურის განვითარების კავშირი“ არა ერთი საინტერესო პროექტის ავტორი და მონაწილეა. ასეთთა რიცხვს ეკუთვნის პროექტი „ჩვენ და გარემო“, რომელიც სამ ეტაპად ჩატარდა და რომლის ჩარჩოებში გარემოს დაცვისადმი მიძღვნილი მრავალი აქცია თუ ღონისძიება განხორციელდა. მათი მიზანი კი იყო საზოგადოების ყველა ფენის წარმომადგენელთა პოტენციალის გამოყენება უახლოესი გარემოს მოვლა-პატრონობაში, გზების, ქუჩების, ბაღებისა და პარკების დასუფთავების აქციებში, მოქალაქეთა ეკოლოგიური ცოდნის გაფართოება-გამდიდრება. სწორედ ამ პროექტის ჩარჩოებში შეიქმნა მხიარული ვიდეორგოლი „ცოცხები ჩვენა!“ პროექტის ნაწილი იყო ბავშვთა თხზულებების კონკურსი თემაზე „მე და გარემო“, რომელშიც არა ერთმა თქვენმა თანატოლმა მიიღო მონაწილეობა. ყოირის მიერ საუკეთესოდ აღიარებული თხზულებების ავტორები დასაწყურდნენ ფოტოაპარატებით და სხვა სამაზსოვრო საწყურებით.

გთავაზობთ „მე და გარემოს“ კონკურსში გამარჯვებულ რამდენიმე თხზულებას.

მიჯვართ თბილისს

ეს მინდორ-ველი, ეს მზე, ეს მთარე, ეს მიწა – ყველაფერი ჩემია. 10 წლისა ვარ. მას შემდეგ, რაც დავბაადე, რაც თვალი ავახილე და გავიხარე, ჩემ გარშემო სანუგეშოს ვერაფერს ვხედავ. ბევრს ვერაფერს ვხედავ, ალბათ, ჯერ პატარა ვარ, ჯერ არაფერი შესძის. ძალიან მიყვარს ჩემი ქალაქი – თბილისი, მაგრამ ვერ ვხედავ, ნუთუ ისიც სხვისი ბრალია, რომ ჩემი საყვარელი ქალაქი დღეს ასეთი დაბინძურებული, ასეთი ჭუჭყიანია. ბაბუსაგან გამიგონია: იცი, თბილისი რა იყო ჩემ დროს, – მშვიდი, ლაღი, ღამაში, სუთთა. ხალხი გვიანობამდე სეირნობდა. „არტოს“ ბაღშიო, „კიკვიძის“ ბაღშიო, „სტელას“ ბაღშიო. თურმე ადამიანებს ერთმანეთი ყვარებიათ, უცხო ადამიანები ერთმანეთს გულდად ესალმებოდნენ და კეთილ სურვილებს უსურვებდნენ და რაც მთავარია, ჩემი საყვარელი ქალაქი თურმე ძალიან სუთთა ყოფილა. თბილისელები თავის თავს სიგარეტის ასფალტზე გადაადგების უფლებას არ აძლევდნენ, საკუთარი ბინასავე უფროთხილდებოდნენ, თურმე, თბილისის ქუჩებს, ჩვენი დღევანდელია სულ სხვაა: დაფურთხებულ-დანაკვიანებული ქუჩები, აყროლებული მიწისქვეშა გადასასვლელები, ქონითა და ზეთით, მახუთით გაზინილი ბაზრობები – არა, ასეთი თბილისი მიმზიდველი სულაც არ შექვენება. ესეც ხომ სხვაზე არაა დამოკიდებული, რომ თბილისი ასეთი ჭუჭყიანი არ იყოს. რატომ უნდა შეცვლილიყო მდგომარეობა? ასე რატომ შეიცვალა? ნუთუ ასე მწელია, რომ ქალაქი, სიგარეტის ნამწევი, თუ ანაწი და სხვა რამ სანაგვე ფუთებში ჩაუჭუჭუთ, ჩვენ წინ ქუჩები დავგავით, ხეები დავერგათ, გასონები ყვავილებით გავალამაზოთ, თუ მოვინდომებთ, ყველაფერი გამოვიკვია. დღესდღეობით ყველაზე ბედნიერი მაინც ჩემს სოფელ წყნში ვარ ხოლმე, ნათელ ცა, რიონი, მინდორ-ველი, მთები, გარშემო ტყეები თავისუფალი სუნთქვის უნარს მიბრუნებენ. ეს სილამაზე, რასაც ბუნება ჰქვია, მაძლევს იმის ძალას, რომ მთელი წლის მანძილზე ჩემი საყვარელი თბილისის ბინძური პაერი ვიხსენიყო. გარემოს როგორც მოემცევი, თავადაც ისე მოგაყურია.

ეს მინდორ-ველი, ეს მზე, ეს მთარე, ეს მიწა – ყველაფერი ჩემია და მთელი ჩემი თაობის სახელთი ვაცხადებ, რომ ყველაფერს გავაყოფებ, რომ ჩემმა შეიღმა ასეთი გარემოში არ იცხოვროს.

მეთოხეკლასელი **ცოტნე მჭავლიძე**.

ერთად მოვუაროთ ჩვენი ქალაქებს და სოფლებს

ჩვენ ეცხოვრობთ თბილისში. ჩემი ქალაქი ძალიან ლამაზია, მაგრამ ჩვენ მას არ ვუფროთხილდებით და ყოველდღიურად დაბინძურებთ. ჩვენ ვიცით, რომ ეს მავნებელია ჩვენი ჯანმრთელობისათვის, რადგან გარემოს დაბინძურება ისევ ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოქმედებს. არიან ისეთი ადამიანები, რომლებმაც არ იციან ბუნების ყადრი და უდიდოდ ექცევიან მას. გუპა წლები და ბუნება სამაგიეროს გადაგვიხდის.

მე გულს მტკიავს, რომ ვუფროთხილდებით ჩვენი ქალაქის ქუჩებს, რომლებიც ნაკეთი არის საესე, ადამიანები ყრიან ნაგავს შუა ქუჩაში, ბაღებში, სკვერებში. ყველა ჩემს თანატოლს ვიხივ – ერთად მოვუაროთ ჩვენი ქალაქს, სოფლებს, გადავარჩინოთ გარემო, ეს ხომ ყველას მოვალეობაა!

გიორგი ლაიფიძე,
თბილისის მე-5 გიმნაზია, IV კლასი.

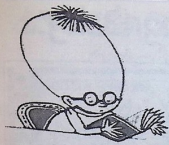
ჩემი ქალაქის სურათი

ნაკვეს ყუთი,
ნაკვის ტბორი,
ნაკვიანი ქუჩა.
ძალი ნაკვეს მისჯდომია
სუნი ასდის ურნას.

ვილაც ნატეხ პურს დაეკებს,
სად წასულა განაფხული?
ყვავილბ მტვერი ხუთავს,
მათხოვარი ხურდას ეძებს,
მთურად კაცს სკამზე სძინავს.
გამწვლელს და გამომწვლელს
ისმის ჩუმი ხერინეა...

ანი ელიაფიძე,

112-ე სკოლა, IV კლასი.

ვიქჟორინა ქუყის ყოლოფენისოვის

1. რომელ ეკლესიაშია შემორჩენილი თამარ მეფის
ეს ფრესკული გამოსახულება?

- ა) ვარძიაში
- ბ) ყინწვისში
- გ) ბეთანიაში.

2. როდის გაფრინდა მსოფლიოში პირველი კოსმო-
ნავტი იური გაგარინი კოსმოსში?

- ა) 1961 წლის 12 აპრილს
- ბ) 1978 წლის 17 ოქტომბერს
- გ) 1956 წლის 9 იანვარს

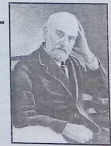
3. მძლეოსნობის რომელ სახეობაში მოიპოვა ოლი-
მპიური ოქროს მედალი ქართველმა სპორტსმენმა რო-
ბერტ შავლაყაძემ?

- ა) სირბილში
- ბ) სიმაღლეზე ხტომაში
- გ) ბირთვის კერაში.

4. რომელ დარგში მოღვაწეობდა დიდი ქართველი
მეცნიერი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პი-
რველი რექტორი პეტრე მელიქიშვილი?

- ა) ენათმეცნიერებაში
- ბ) ისტორიაში
- გ) ქიმიაში.

5. პირველი ქართული ოპერის „თამარ ცბიერის“
ავტორია...

- ა) მელიტონ ბალანჩივაძე
- ბ) დიმიტრი არაყიშვილი
- გ) ზაქარია ფალიაშვილი

ზღაპრიდან მისთვის გამოვიპაჩე...

ბავშვთა კინო-ვიდეო სტუდია „წიქარა“ 1998 წლის 10 ივლისს შეიქმნა, მასწინე დაფუძნდა ქვაშუეთის დეკანოზის ძამა ლეთისოს ლოცვა-კურთხევით, თეატრალური – კინო-ვიდეო ხელოვნების ფონდი „წიქარა XXI“, რომლის დაარსებისადმი მიძღვნილ ღონისძიებებზე ნორჩმა მსახიობებმა ვასიო

და თიყო მადლკაელებებმა, ეკა და ლევან ყირობილიძეებმა, ირმა ჯულუხაძემ, ქეთინო ურიდიამ, ირაკლი დიქეტრაშვილმა, გიორგი გიუნაშვილმა, ბექა ფერაძემ, გოგა ჭვიშვილმა, ანი მხატვარმა, თამარ წერეთელმა, დეა პაჭკორიამ, ნინო ხუნდაძემ, გიორგი ხარჩილაძემ, როსტომ და მარინა აროშვილებმა, ელენე ორგელა-

შვილმა და მარიამ წოწორიამ წარმოადგინეს ლიტერატურულ-მუსიკალური მონტაჟი „მე პატარა ქართველი ვარ“. სწორედ ამ ბავშვებმა შეადგინეს ის ბირთვი, რომლის ძალბოთაც წარმართა ამ საქმის სულისმამდგემლმა, რეჟისორმა ნიკო ბალაშვილმა სტუდიის საქმიანობა. პირველ ღონისძიებებს მეთვრე მსაკეა – წმინდა სამების საკათედრო ტაძრის ეზოში წარმოდგენილი მუსიკალურ-ლიტერატურული კომპოზიცია „თვალმეტ მრავალკამბერ“, მერე – მესამე, კონცერტი ძველი ფილარმონიის წინ, მერე კი „წიქარას“ პირველი კინორემიტირაც შედგა. ეს იყო ფილმები „მეღვარი ქალაქის ანგლოზები“ და „სიველიან დღეთა ფრაგმენტები“. ბატონ ნიკო ბალაშვილის მიერ გადაღებულ სურათებში დასრულია ჩვენი სინამდვილის მეტად საჭირობოტო საკითხები – მიუსაფარი, ე.წ. ქუჩის ბავშვების პრობლემა, მძოვზები, რომლებიც მათ ქურდობისა და ძალადობისკენ უბიძგებს. ცხოვრებისგან გარიყული ამ ბავშვების თანატოლმა მსახიობებმა შესაშური ოსტატობით შეასრულეს მათთვის დიდი დაკვირებით შერჩეული როლები, რაც უწინარეს ყოვლისა, მათი ნიჭიერებისა და რეჟისორის მიერ მათთან ჩატარებული მუშაობის ნაყოფია. დასამახსოვრებელი ეკრანული სახეები შექმნეს ბექა და თიყო ბალაშვილებმა, ქეთი ახიბაძემ, ნუციყო და ბექა დარცმელიძემ, ანი არეულიაძემ, გიორგი კონტუაძემ, ვასიყო და თორნიყე გობაჯიშვილებმა.

წარმატებით დაგვირგვინდა 2002 წლის „წიქარას“ ბაზაზე ხორცმუსხლი ვებერსელის (ამერიკული სკოლის) ფილმი – პროექტი „მეწამული ღაბირინთის ვარსკვლავები“,

რომელშიც ელა ცხადიაშვილი, გიორგი ბარათაშვილი, ანა ბეგიაშვილი, ანი გავნიძე მონაწილეობდნენ (ამ ფილმის გადაღებაში სტუდიას დიდი დახმარება გაუწია ამერიკული სკოლის

დირექტორმა ქალბატონმა ლია მეტკვირიშვილმა). „წიქარას“ და მის ხელმძღვანელს ბატონ ნიკო ბალაშვილს ბევრი საინტერესო ჩანაფიქრი და გეგმა აქვთ. ამჟამად სტუდია ეურნალ „ნაკადულიან“ ერთად მუშაობს მანანა გელაშვილის მოთხრობის „ჩემი სახელი ახსენე და...“ ეკრანინაციაზე. ფილმის და-

მდგმელი რეჟისორია ნიკო ბალაშვილი, პროდუსერი – დალი ჭანტურია. ფილმში გადაღების მსურველებს შეუძლიათ მოგვმართონ რედაქციამ.

რასიმ ვაზბიტი ასე?

რატომ ვამბობთ ასე?

შაბათის გლახა, უქონელი, გაჭირვებული. სადავ დღე-ეგში შაბათი ბოლო დღეა კვირაში და მორწმუნე, ცოდეა-მადლის მიმდევარი კაცისთვის სათნო იყო სამადლო და სულის საცხონებელი საქმის გაკეთებით შეკვებებოდა კვირას. ასეთ საქმედ, სხვათა შორის, მათხოვისა და გაჭირვებულის განკითხვა ითვლებოდა. ამიტომ მათხოვარი და გლახა ცდილობდა შაბათობით ეთხოვა მოწყალება. სხვა დღეს მისულ მათხოვარს, როცა მისთვის არაფერი ემეტებოდათ, ეტყოდნენ ხოლმე: შაბათს მოდი, მათხოვრობა შაბათს უნდაო და ისიც დანიშნულ შაბათს თამამად, თითქოს დაკანონებული უფლებით მიდიოდა სამათხოვროდ. აქედან მომდინარეობს გამოთქმა შაბათის გლახაც.

* * *

ღმერთმანი, მართალია, ასეა, ჭეშმარიტებაა. ღმერთმანი – შემოკლებული სიტყვაა და ნიშნავს, ღმერთმან იცის. ეს გამოთქმა სიმართლის დამამტკიცებელი საფიცარი ფორმულის ერთი სახეა და მაშინ იხმარება, როცა თავის მართლებას, საკუთარი უდანაშაულობის დამტკიცება უნდათ. იგულისხმება, რაც კაცმა არ იცის, ის ღმერთმა იცის და მისი მოწმედ დასახელება სრულიად საკმარისია ყოველგვარი ბრალდების გასაქარწყლებლად.

* * *

ქიზიყელი. მოურიდეელი, უკრძალველი, უბოდიშო. ქიზიყელი ქალი თუ კაცი ძველთაგანვე გამოირჩევა ქცევასა თუ ლაპარაკში თავშეუკავებლობით, ერთგვარი უკმეხობით. ამას, ალბათ, ნაწილობრივ იმანაც შეუწყო ხელი, რომ ამ მხარეში ბატონყმობა არ ყოფილა და აქაური მკვიდრნი უბატონოდ, ლაღად და თავისუფლად იზრდებოდნენ.

შიოს მარანი, უღვეველი სიმდიდრე, დიდი ქონება, სიუხვე. VI საუკუნეში საქართველოში ქრისტიანობის გასავრცელებლად ასურეთიდან ცამეტი წმინდა მამა ჩამოსულა. ერთ-ერთ მათგანს, წმინდა შიოს, მცხეთის ზემოთ, მტკვრის მარცხენა მხარეს, მღვიმეში მონასტერი გაუშენებია, რომელსაც შემდგომში შიო მღვიმისა ეწოდა. მონასტერში შიოს მარანიც ჰქონია. წმინდა მამა აქ მომსვენდებოდა და მლოცველებს დიდებული ღვინით უმასპინძლებოდა. გადმოცემით, ქვეყნები ნაკლები არასდროს ყოფილა, ყოველთვის ისევე პირთაძვე იცხებოდა. აქედან მომდინარეობს გამოთქმა „შიოს მარანი“, რომელიც სიუხვის, უღვეველობის სიმბოლოდ იქცა.

სიტყვის კონა

ორთაყვირი – ტივის ან ბორნის ხობი წყალში მოსასმელად.

ორკი – ბაქან-ბაქან მოვკვებული მიწა.

ორლი – გრძელბუნიანი ორპირი შუბი.

ორში – თხელი ფიცარი ცომის გუნდების გასაბრტყელებლად და თონესთან მისატანად.

ორწონი – ვიწრო და ძნელად მისაგალი ადგილები მთებსა და ხევებში.

ორწოველი – მიდილი ნავი.

ორწოველა – ხეპრე, ტლანქი, მოხუცეზავი, რეგვენი, შეუსძნელები ადაშიანი.

ორწოველი – ერთად შეკრებილი ოქროს ძაფი და აბრეშუმის ძაფი.

სათული – ხორცის საჭრელი დიდი დანა, პატარა ცული ან წალდი.

სამრცხული – სხვენიდან სახურავზე გასასვლელი ფანჯარა.

ჩემსმღვი გავხდიან პაჩი ზოსუხი და მინი შოკოჯვაი

პაჩი

დანიელ რედკლიფს ძალიან უყვარს ზუმრობა, ხან გადაღებებზე სახედა-ლურჯებული გამოცხადდება და გრიმორებს გულს უხეთქავს, ხან ვიღაცის მობილურის მენიუს ენას ინგლისურიდან რუსულზე გადაიყვანს, მაგრამ ყვე-ლაფერს უთმენ; მეტრისმეტად ბევრი დრო მონადრომის ფილმის პროდიუსერე-ბმა პარის როლისთვის მსახიობის შერჩევას. ვიდრე შემთხვევით დვეილ კოპერფილდის შესახებ გადაღებულ ტელეფილმს ნახავდა, რეჟისორმა 16 ათასი პრეტენდენტი გაისტუმრა უარით. ამ ფილმში რედკლიფი პატარა კო-პერფილდს თამაშობდა. რეჟისორმა მოწონებული ბიჭი სტუდიამ მიიწვია და საბოლოო არჩევანიც მასზე შეაჩერა. ამ ზაფხულს დენს 15 წელი შე-უსრულება. ის სერიოზულად არის გატაცებული მუსიკით და საკუთარი რო-ჯგუფის შექმნასაც აპირებს. ისე რომ შეიძლება მსოფლიოში ყველაზე ცნობილი „ვადოქარი“ ახლო მომავ-ლში ცნობილი მუსიკოსიც გახდეს. უნდა ჩაგვამოთ აღინაშნოს, რომ თითქმის ყველა ტრიუკს ფილმებში დე-ნიელი თეთონ ასრულებდა, კასკადორებს მხოლოდ მეტრისმეტად სარისკო ეპიზოდებში იწვევდნენ.

პეჩიმონა

წლები მოემატა პერმონას როლის შემსრულებელსაც, ემა უოტსონი 14 წლისაა და ოცნებობს იმაზე, რომ ერთ-ერთ მომდევნო ფილმში მასთან ერთად პრინცმა უილიამმა ან ბრედ პიტმაც მიიღონ მონაწილეობა. ემა სამი წლიდან ოცნებობდა თეატრზე, შეიდი წლისამ კი სკოლაში ლექსების კითხვაში გამა-რთულ კონკურსში პრემია დაიმსახურა. თავისი კინოპირისაგან განსხვავებით, ემას ლათინური, მათემატიკა და გეოგრაფია მაინცდამაინც არ უყვარს. სამაგი-ეროდ სპორტით არის გატაცებული და ათი წელია რაც პოეის თამაშობს.

ჩონი

მას შემდეგ რაც ერთ-ერთი ტელევიზიის შემე-ოხით გაიცო, რომ „პარტი პოტერისთვის“ მსახიობებს აგროვებდნენ, 12 წლის რუ-პერტ გრინტმა მოხეივნება დაკარგა. დარწმუნებული იყო, რომ ის სწორედ ზედგა-მოჭრილი იყო რონის როლისთვის – თმაც ისეთივე წითელია ჭკინდა, ობობები მა-საც ევაჯერებოდა და ისიც დიდ ოჯახში ოზრდებოდა. მაგრამ როგორ გაეცინება ეს ყველაფერი პროდიუსერებისთვის? ბოლოს მოიფიქრა – დაწერა რეპის სტილის სიმღერა იმის შესახებ, თუ მაინცდამაინც მას რატომ უნდა ეთამაშა რონის როლი მომავალ ფილმში, ვიდრეზე ჩაწერა თავისი გამოსვლა და კასეტა კინოკომპანიაში გაგზავნა. რუპერტმა როლი მიიღო და ბრწყინვალედაც შეასრულა იგი. ახლა ის 16 წლისაა. თავისუფალ დროს ფეხბურთის, ცურვას და საყვარელ ძაღლთან სე-არნიობას უთმობს. ფილმში რუპერტს 5 მძა და 1 და

პეავს, ცხოვრებაში კი – ერთი მძა და სამი და.

მაიკოი

ვარსკვლავთა ოთხეულიდან ფელტონი ყველაზე უფროსია – სექტემბერში მას 17 წელი შეუსრულდა.

პარი პოტერამდე თომას ფელტონი რამდენიმე ტელესერიალსა და კინოფილმში იყო გადაღებული. მას მიაჩნია, რომ უარყოფითი გმირების თამაში ძალიან საინტე-რესოა, თუმცა გული სწყევდა, რომ მაყურებლებს ჰგონიათ, რომ ცხოვრებაში იგი ისეთივე საზსზარია, როგორც მალფოი. ბევრს ალბათ უცნაურად მოეჩვენება, იმა-გრამ ტომს გადაღებებზე მეტად თუეზაობა უყვარს და შეუძლია საათობით თიუ-ვნაის მახლოვებულ ტბაზე. ერთხელ 15 კილოგრამი ჭანარიც კი დაუჭვრია.

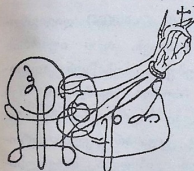
თურქია...

ვინ როგორ აწერს ხელს

გრაფოლოგია - მოძღვრება ხელწერის შესახებ, ხელწერის გამოკვლევა მასში ასახული და-

ვლის შემდეგ; გრაფოლოგები ირწმუნებიან, რომ ადამიანის ხელწერის მიხედვით შეიძლება ამოვიცნოთ მისი ხასიათის თავისებურებანი, სიმაღლე, ხმა, თვალებისა და თმის ფერიც. გამოჩენილი მათემატიკოსი და ფილოსოფოსი ლაიბნიცი ამბობდა, რომ ადამიანის ხასიათი ყველაზე მეტად ვლინდება, მის ხელწერაში. ხოლო ანტროპოლოგი ტარდი წერდა: „რად მინდა ამა თუ იმ ადამიანის ფოტოსურათი, ჩემთვის უფრო მნიშვნელოვანია ქალაქლის ნაგლეჯი, დაწერილი მისი ხელით, ვინაიდან მასში გამოხატულია ადამიანის სისხარულიც, სევდაც, გაბოროტებაც, სიძაქრეც, სულიერი განწყობი-

ბელია ამ სფეროში მკვლევარმა საინტერესო დასკვნებს მიაღწიოს.

მწერის თვისებებისა და ფსიქოლოგიური მდგომარეობის თვალსაზრისით. გრაფოლოგიის მონაცემები გამოიყენება ფსიქოლოგიაში, მედიცინასა და კრიმინალისტიკაში - ასეა განსაზღვრული სიტყვა „გრაფოლოგია“ ლექსიკონებში.

პირველი ნაშრომი გრაფოლოგიაში გამოაქვეყნა იტალიელმა ხალდომ მე-17 საუკუნეში; მის წიგნს ერქვა: „მსჯელობა იმაზე, თუ როგორ ამოვიცნოთ ადამიანის ჩვეულებები და თვისებები მისი ხელწერის მიხედვით“.

გრაფოლოგია ხალხში ძველი დროიდან იყო ცნობილი. ასე, მაგალითად, სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიის ქვეყნებში იყო ჩვეულება,

აქი არსუკა ქვეყნესუ

ლებაც და ისიც - დანაშაულებრივი ბუნებისაა იგი, თუ არა“.

ხელწერის საიდუმლოებების ამოსხნას მეტად დიდი მნიშვნელობა ენიჭება სასამართლო ექსპერტის დროს; ამასთან, ხელწერის ანალიზის გზით იმასაც ადგენენ ადვოკატი იყო ადამიანი წერის დროს, თუ დამშვიდებული და ა.შ.

გრაფოლოგიას თანაგრძობით ეკიდებოდა წარსულის მრავალი სახელოვანი ადამიანი. ასე მაგალითად, გოეთე, 1820 წელს, ლაფატერისადმი მიწერილ წერილში მოუწონა მას ეს თაოსნობა - შეეგროვებინა გამოჩენილი ადამიანთა ავტოგრაფები. გოეთეს გადაჭრით არაფერი უთქვამს, მაგრამ იმედოვნებდა - შესაძლე-

Handwritten signature and a horizontal line.

თუმცა, ვერ კიდევ დიად რჩება საეთხი - ცალკეული ადამიანების უნარი და ინტუიციაა ეს, თუ მეცნიერება, მაგრამ როგორც არ უნდა იყოს, ინტერესი გრაფოლოგიისადმი მაინც უდიდესია.

გრაფოლოგიის მონინაღმდეგენი ამტკიცებენ, რომ ყოველივე ეს არის მისტიკა, „ზებუნებრივი განჭვრეტის“ და ჯადოსური უნარის რწმენა, მაგრამ ხომ ცხადია, რომ ხელს, რომელსაც ქალაღმზე ასოები გამოჰყავს, თავის ნებას კარნახობს ტვინი ადამიანისა და რაოდენ ზუსტად გადაეცემა კარნახი, ეს ადამიანის ფიზიოლოგიური და ფსიქოლოგიური სტრუქტურის საიდუ-

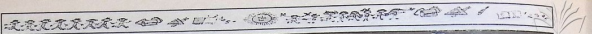
სი

რომ ქალ-ვაჟს, თუ ისინი წერაკითხვის მცოდნეები იყვნენ, აუცილებლად უნდა წარედგინათ ქურუშის წინაშე თავიანთი ხელწერის ნიმუშები და ქურუში მათ ქორწინების ნებას აძლევდა მხოლოდ ამ ხელწერათა შესწა-

Handwritten signature and a horizontal line.

მლოა, სადაც ვერ კიდევ ბოლომდე არ შეუღწევია მეცნიერულ აზრს.

გთავაზობთ რამდენიმე გამოჩენილი ადამიანის ხელწერის ნიმუშებს.

ყესვი ყესვი ყესვი

იუმორის საქმე როგორია გაქვთ?

იმის დასადგენად, გაგანია თუ არა იუმორის გრძნობა, უპასუხე შემოთავაზებული ტესტის თერთმეტ კითხვას. დასაშვებია მხოლოდ ორგვარი პასუხი - „დიახ“ ან „არა“.

1. გიყვარს თუ არა წვნიან კერძში წიწაკის ჩამატება, კატლეტის მღოვავში ან ტყემაღლში ჩაწობა?

2. როცა შენს კომპანიაში ხარ, გინდობა ხოლმე ისეთი აზრი, რომ ეს სულელების თავყვრილობაა?

3. სიხარულისაგან ჭერამდე თუ შემბტარხარ?

4. შეგიძლია თუ არა ისე იმასახარაო, რომ მეგობრებს მოეწონო?

5. ხშირად გისყდება ხოლმე ტკივილისაგან თავი?

6. ზოგჯერ მანც თუ გაეიწყლება ხოლმე კბილების გახეხვა?

7. ყოველთვის ერთნაირი ვარცხნილობა გაქვს?

8. კროსვორდის შევსება თუ გიყვარს?

9. ვარჯიშობ თუ არა დილაობით?

10. ხშირად ხარ ხოლმე მოწყენილი?

11. გიყვარს სიჩუმეში მარტო ყოფნა?

მაშ ასე: შენ ვეღა კითხვას გაეცი პასუხი, ახლა ამ ცხრილის მიხედვით დაადგინე, რამდენი ქულა უნდა მიეწეროს თითოეულ მათგანს.

კითხვის №1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11; ქულების რაოდენობა 3,1,4,3,1,4,3,1,3,1,4,; თუ პასუხია „დიახ“.

ქულების რაოდენობა 2,2,2,2,1,1,4,1,4,1 თუ პასუხია „არა“.

ახლა ქულების საერთო ჯამი გამოითვალე.

თუ 20 ქულაში ნაკლები დაგიგროვდა, ეს იმას ნიშნავს, რომ იუმორის გრძნობას მოკლებულ, მოსაწყენ ადამიანად გთვლიან. თუმცა შეიძლება, შენ უბრალოდ, ადვილად საურთიერთობო არა ხარ, სამაგიეროდ, ჭკუა არ გაკლია. დროდადრო სურვილი გინდობა მახვილსიტყვაობა გამოიჩინო და თუ გახუმრებას გადაწყვეტ, გაქვავებული სახით გააკეთე ეს. მაშინ წარმატება უზრუნველყოფილი გექნება.

თუ 21-25 ქულა დააგროვე, საკმაოდ მცინარა ადამიანი ყოფილხარ და ალბათ გაკვეთილზე თითის დანახვებზეც კი სიცილი გიტყდება. ნებისმიერი წვრილმანის გამო გეცვლება განწყობილება, თუმცა შეგიძლია ეს თვისება შენ სასარგებლოდ გამოიყენო. როცა რამე სასაცილოს ვეხები ან უსმენ, პირველმა დაიწყო ხარხარი, მაგრამ სცადე შეწყვეტოთ პირველმა შენ შეწყვიტო სიცილი და უეცრად მიიღო სერიოზული გამომეტყველება. სცადე და ნახავ, რომ ხუმრობის ეფექტი გაორვეცდება.

თუ 25-ში მეტი ქულა დააგროვე, ეს იმას ნიშნავს, რომ კომპანიის სული და გული ყოფილხარ, ანეკდოტები და სასაცილო ამბები არ გელევა, შენი ხუმრობები ყოველთვის მოსწონთ, მაგრამ მეტი სმეტი არ მოგივიდეს, თავს ნუ შეაწყენ შენი ანგლობით, სხვებსაც დააცადე.

სიცილის გაყვირილი

ისტორიის გაკვეთილზე

მასწავლებელი: გვიამბე, რა იცი პერიკლეს შესახებ.

მოსწავლე: პერიკლე ძალიან კეთილი იყო. ფურცლი კი არ აგროვებდა, ღარიბ ბავშვებს ურიგებდა კინოსთვის.

გეომეტრიის გაკვეთილზე

მასწავლებელი: აბა, დამისახელო რომელი გეომეტრიული ფიგურები იცი.

მოსწავლე: სწაბორო.

ზოოლოგიის გაკვეთილზე

მასწავლებელი: რა იცი კენგურუს შესახებ.

მოსწავლე: კენგურუს შვილი ტყავის ჩანთით დაჰყავს.

ბუნების გაკვეთილზე

მასწავლებელი: რით იყვებებიან საბილოები?

მოსწავლე: ხორთუმით.

ანატომიის გაკვეთილზე

მასწავლებელი: რა იცი გლიზიანებზე წვიმის ჭიაყელის რეაქციის შესახებ? აი, მაგალითად, რას აკეთებს ჭიაყელა, როცა მშებზე მოხუდება?

მოსწავლე: შრება.

ოროსანი

- შვილო, როგორ მოხდა, რომ გეოგრაფიის გარდა, ყველა საგანში ორიანები ვყავს?

- გეოგრაფიაში ჯერ არ გავუძახივარ, მამა.

ქიმიის გაკვეთილზე

მასწავლებელი: რატომ ახევევ ტანსაცმელზე ცეცხლმოყიდებულ ადამიანს პალტოს ან საბანს?

მოსწავლე: იმიტომ რომ არ გაცივდეს.

ბიოლოგიის გაკვეთილზე

მასწავლებელი: რით იყვებებიან ვუშაები?

მოსწავლე: გემებით!

მასწავლებელმა ტომის საშინაო დაელება რომ წაიკითხა, გაცნებულმა შენიშნა:

- ვერ გამოვიდა, როგორ მოახერხა ერთმა ადამიანმა ამდენი შეცდომა დაეშვა.

ტომმა სიამაყით მიუგო:

- ერთმა ადამიანმა არა, მასწავლებელი. მამა მომეხმარა.

- მე და მამაჩემმა ქვეყნად ყველაფერი ვიცით, - დაიტრახა პატარა პიერმა.

- კარგი, თუ ასეთი ჭკვიანი ხარ, მითხარი, სად მღებარეობს აზია.

გორც წესი, ჩლონები და ჩერჩეტები არიან.

პატარა ოტომ არც ამჯერად დააყოვნა პასუხი:

- როგორ გეტყობათ, სერ, რომ პატარაობისას ძალიან ჭკვიანი ბავშვი ვფიცილხართ.

მასწავლებელი: როგორ ზრდინდენ ძველი სპარტანელები ბიჭებს? მოსწავლე: ძველი სპარტანელები ბიჭებს ასწავლიდნენ, რომ მათ ავტობუსში უფროსებისთვის უნდა დაეთმოთ ადგილი.

მაქსი მწარედ ტირის სკოლის დერეფანში. კლასის დამრიგებელი ეკითხება:

- რა მოხდა? რა გატირებს? - მათემატიკის მასწავლებელი კიბზე დაგორდა?

- ნუ ტირი, არაფერი მოხვლია, კარგად არის.

- როგორ არ ვიტირო, ყველამ დაინახა, როგორ მიგორავდა, მე კი ამ დროს ბუფეტში ვიყავი.

მასწავლებელი: რა არის სამკუთხედი?

მოსწავლე: სამკუთხედი არის ფიგურა. რომლის ორი გვერდი ფუნზე დგას, მესამე კი წამოწოლილია.

მასწავლებელი: შენ ისევ რაღაცას ხატავ და ყურს არ მიგვებ!

მოსწავლე: მე ცალი ყურით ვისმენთ, მეორეით კი ვხატავ.

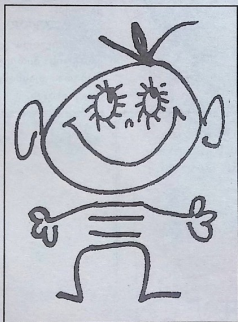
- დაწერეთ: „რაფაზე ვყავილები დგას!“ სად არის შემასმენელი.

- რაფაზე.

ავტობუსში:

- ბიჭო, რა, სკოლაში არ გასწავლიან, რომ უფროსებს ადგილი უნდა დაუთმო?

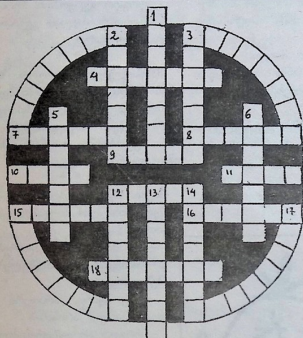
- არ გვასწავლიან. არდადეგები გვაქვს.

ინილო — შინილო

კ | ნ | თ | ხ | ვ | ტ | რ | ლ | ი

თარგმანად: 4. ევროპისა და აზიის მატერიკი; 7. განთიადი. 8. რადიაქტიური, ქიმიური ელემენტი; 9. ომის ღმერთი ბერძნულ მითოლოგიაში; 10. ევროპის სახელმწიფოს დედაქალაქი; 11. ბულგარული ფულის ერთეული; 12. წვრილი, უკურო ქიშკიში; 15. ზღვის ყაჩაღი; 16. აფრიკის სახელმწიფო; 18. ქიმიური ელემენტი.

შეშვლად: 1. თანამედროვე ქართველი პოეტი; 2. ესპანეთის დედაქალაქი; 3. პატარა საზღვაო თევზსაჭერი გემი; 5. ახალი გზის გაყვანილობა მეცნიერებაში, ხელოვნებაში; 6. დრამატული ნაწარმოები; 12. ხმელთაშუა ზღვის კუნძული; 13. ტბებისა და მდინარეების სქელტყავიანი ცხოველი; 14. ჯორჯიის შტატი (აშშ) ქალაქი.

რძალურად: 2. კამერული მუსიკის ჟანრი; 3. მსოფლიოს ექსპედიციონი ჯაბრავში; 15. სპექტაკლის პირველი წარმოდგენა; 17. თანამედრობათა თანმიმდევრობა უმდაბლესიდან უმაღლესისაკენ.

ბამბირიანი

როგორ ფიქრობთ, რამდენი განსხვავებაა ამ ორ ნახატს შორის?

შეკერთე ციფრები

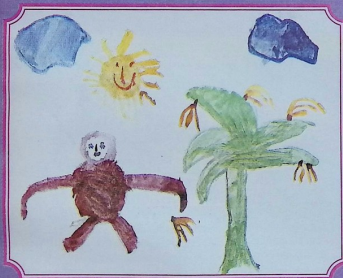
ჩვენი ველისაფი

სალთმე სთხაშვილი, 5 წლის.

„ჩემი საფელი“

გიორგი ცოცანიძე,
4 წლის

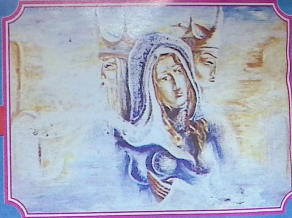
ჩვენი ვერსია

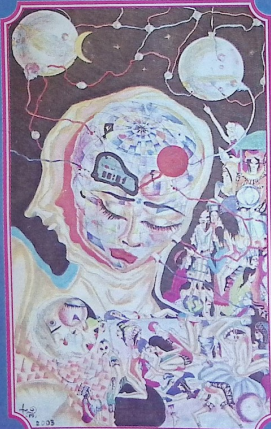
ქრისტინე ბემაძე

„მე და სალვადორ დალი“

„ცაბარი“

„ფლორდის საფრთხე და ავადობა“

იმ დღიდან, როცა ხელში ფანჯის დაჭრა შეძლო, ქრისტინე სულ ხანა-ხანა, ხალციხის გამოსაგვას ცდილობდა, უფროსები ამას უღაბნას უძახებდნენ და სუბილუდურად ახ აღუქვამდნენ, თუმცა დედა პაატა ქრისტინეს მიუხედავად ველებელ თითოეულ ხანს თუ ნახავს სათუთად იწინავედა, მაჯიამ გოგონას მასობა ქალაქზე ხოცი საცავდა, ახდაცხუც, სიღაბუც, დამხობილი მინა-ხუც სულ ხალციხის გამოსახავდა. პირველად ქრისტინეს დამუშევრებს სუბილუდური ყვადღებუ ქუთაისის უნივერსიტეტის გენერალის საცავის მასწავლებლებს მაჩსრეინა მანაგაძემ მიაცვია, ხომილის ჩრველთა და აქტიუობით 1998 წლიდან ქრისტინეს ნახავები ბავშვთა ნახავების გამოფენებსა და კონკრეტულად ისეუე გადის. ნიჭიერი, თავისებური შემოქმედებითი ხელოვნის მქონე გოგონას დამუშევრებმა პირველი გამოფენიდანვე დაინახეს ქუთაისის საზოგადოება, მხატვრები. ქრისტინე ხომბაქიძის პირველი პეისონალური გამოფენა გაიმართა ქუთაისის ინტერსტუქცენსიში. ამას მოჰყვა გამოფენა ბათუმში, მთე მესამე პეისონალური გამოფენა იხუე მმობილთა ქალაქში და პირველი ვეხისნავე ბათუმში. სწოხედ ამ ბათუმური გამოფენის შემდეგ მიონევის ნოჩინი ქაითველი მხატვარი თუქუთში, ქ. იხედში, საცავ მან დიდი აღიახება მოიპოვა, ამის შემდეგ ქრისტინე ხომბაქიძეს დამუშევრებს სტამბოლისკენ გაეხსნა გზა. წელს გაზაფხულზე კი ახადგახიდა ქუთაისი მხატვრის შემოქმედებას თბილისშიც გაუცვინე. „ქაჩვასდამ“ ნახიმოდვენი ქრისტინეს მეუქვე პეისონალური გამოფენას „ველოცა“ ეწოდებოდა. ქუთაისი გოგონას დამუშევრებში ამაჯად იგმინობს ბაინაქვენი შემოქმედის სტილის მხავადუქმენება, თუმცა მათ დიდ ნაწილში იხუეუზისა და სუხიქვაიბის უთავი სინთეზი ნათლად იქითებუა.